

Årsberetning 2022

Pensjonistforbundet

Torggata 15
0181 Oslo

Postadresse

Postboks 6714, St. Olavs plass
0130 Oslo

Telefon: 22 34 87 70

E-post: pf@pensjonistforbundet.no
www.pensjonistforbundet.no

Følg oss også på Facebook:

www.facebook.com/pensjonistforbundet

Innhold

1 Innledning	4	5 Helse og omsorg	52
Pensjonistforbundet er ein viktig samfunnsaktør	6	Det sentrale helse- og sosialutvalget	54
		En trygg alderdom	56
2 Organisasjonen	8	6 Aktive eldre	58
Pensjonistforbundets ledelse	10	Digital opplæring av eldre	60
SAKO	12	«Smarttelefonen»	61
Konsulenter	12	Velferdsteknologi er for alle	62
Nordisk og europeisk samarbeid	13	Teknologiambassadørordningen	63
Europa	13		
Kommunikasjon	25	7 Tall	66
		Pensjonistforbundet i tall	68
3 Pensjon	32	Medlemsfordeler	69
Trygdeoppgjøret 2022	34		
4 Demokrati, deltakelse og tilgjengelighet	40		
Vi fortsetter arbeidet for et aldersvennlig samfunn	42		
Høringer/skriftlige innspill	47		

Fremsiden: Forbundsleder Jan Davidsen taler til de fremmøtte under markeringen foran Stortinget 7. juni 2022.

Baksiden: Fra et av våre faste fire møter med regjeringen om statsbudsjettet.

1

Innledning

Pensjonistforbundet er ein viktig samfunnsaktør

2022 har synt at Pensjonistforbundet har klart å halde organisasjonen intakt. I byrjinga av 2022 var det framleis korona-restriksjonar i Noreg, med nesten ikkje noko møter i våre lokalforeiningar. Utover våren endra dette seg og møteaktiviteten tok seg opp att. I løpet av 2022 har vi auka medlemstalet – og det takka ein stor innsats frå alle våre tillitsvalde! Ved utgangen av 2021 hadde vi 248 655 medlemmar – og ved årsslutt av 2022 var vi 254 341. I 2022 auka medlemstalet med over 5 500 og det er rett og slett imponerande!

I mange bygder og bydelar er ofte det einaste tilbodet pensjonistar og trygda har, møta som våre om lag 750 lokallag held. Denne lokale innsatsen er utruleg verdifull for å bidra til mindre einsemd og til fagleg læring kring heile landet.

Vi i Pensjonistforbundet er det viktigaste tale- røyret for pensjonistar og trygda her i landet. Difor er det viktig at vi også set fokus på forholda både heime og utanlands.

2022 – kva skjedde?

Året 2022 starta litt trongt. Etter påska og utover våren byrja mange lokal- og fylkesforeiningar med møteaktiviteten sin.

Trygdeoppgjering i mai 2022

I mai kom trygdeoppgjering, der pensjonane frå Folketrygda auka med 3,53% frå 1. mai 2022 eller 4,12% på årsbasis, om ein les det slik. Isolert sett kan vi seie at oppgjering var bra, sett i samanheng med tidlegare oppgjering. Dette takk vere vår innsats!

Prisauke på naudsynte varer

Prisen på fleire naudsynte varer som mat og straum har auka mykje utover året, av ulike årsaker. At vi i fjell- og regnrrike Noreg skal bli forklart at prisen på straum også aukar under heimlege regnvêr fordi det er lite vind i Tyskland, er vanskeleg å godta. Her må styresmaktene finne ordningar som folk har tillit til.

Fattigdomen aukar i landet vårt

Folk som har minst ressursar vart hardest råka då dyrtida for alvor slo innover landet vårt i løpet av sist år. 2022 har synt at vi har eit aukande

fattigdomsproblem i Noreg. Det er trist å vita at stadig fleire treng almisser. Vår velferdsstat bør vere i stand til å ha ordningar som hindrar dette. Også ein del pensjonistar og trygda vert råka av den auka fattigdomen.

Markering 7. juni

I trygdeoppgjering ville ikkje staten kompensera for avviket frå 2021, kr 2 milliardar, noko som hadde tilsvart kr 2 000 ekstra per pensjonist. Dette vart stroke av staten, og det vart vi skuffa over. Difor hadde vi felles markeringar i fleire av våre store byar 7. juni.

Aktive lokal- og fylkesforeiningar

Vi har om lag 750 lokalforeiningar spreidd over heile landet, som gjer ein viktig innsats for at pensjonistar har ein meningsfull møteplass. Våre lokalforeiningar er gull verdt i lokalsamfunna og då den etterkvart normale møteaktiviteten tok seg opp utover våren 2022, var det mange av våre medlemmar som sette pris på det i både bygd og by. Våre fylkesforeiningar melder om at aktiviteten i lokalmiljøa er populær og særskilt viktig for å hindre einsemd. Det er mykje framifrå folkehelse i all vår møteaktivitet!

Pensjonistforbundet er ei viktig politisk kraft

Som denne årsberetninga vil syne, så har Pensjonistforbundet ein stor og mangslungen aktivitet. Forbundet sentralt er ein viktig premissleverandør og påverkar ovanfor styresmaktene. Forbundsleiinga, sentralstyret med Jan Davidsen i spissen, har vore i stadige møter med ulike statsrådar, departement, direktorat m.v. Vi er i møter med politiske parti av alle fargar,

Generalsekretær Arne Halaas, her på rådmøte i AGE Platform Europe i Brussel.

den partipolitiske uavhengigheita hegnar vi om. Vi har vore ofte på Stortinget, både i komité- høyringar og møter med partigruppene. Alle partia på Stortinget vil ha møte med oss. Og vi leverer ei imponerande mengde kvalitativt godt arbeid – både lokalt, i fylka og sentralt.

Internasjonalt samarbeid

Pensjonistforbundet er med i to viktige internasjonale samarbeidsorganisasjonar: Nordiske samarbeidskomiteen (NSK), der våre søsterorganisasjonar frå Danmark, Finland, Sverige, Færøyene og Island er med. I 2022 møttest vi i mai i København og i Bommersvik utanfor Stockholm. Våre utfordringar i Norden har store fellestrekk. Vi er også med i paraplyorganisasjonen for europeiske pensjonistorganisasjonar, AGE Platform Europe. Som EØS-land er vi fullverdige medlemmar. Vi møttest seint i 2022, for første gong på tre år. 2022 har synt at internasjonal solidaritet framleis er viktig.

Krig i delar av Europa

I 2022 har det vore tragiske hendingar ikkje så langt i frå våre grenser, Russland gjekk til åtak på Ukraina 24. februar. I krig er alle taparar.

Lidingane er ufattelege. Håpet er at freden skal kome attende. Krigen i Ukraina syner at eldre er veldig utsette. Vårt polske søsterforbund fortalte oss at av dei 3 millionar første flyktningane som kom til Polen våren 2022, så var det i underkant av 5% som var eldre. Pensjonistane vert igjen i krigsområda, med dei lidingane det medfører.

Framover

Framover skal Pensjonistforbundet framleis vere den førande krafta for pensjonistar og uføre. Vi skal vidareføre det gode arbeidet vi gjer og utvikle organisasjonen – vi skal framleis vere tydeleg, sterk og synleg. For å ivareta pensjonistane og dei trygda sine rettar, er det heilt avgjerande at vi står på.

Vi er ein organisasjon med mange flotte tillitsvalde på alle nivå. I tillegg har vi ein kompetent administrasjon og eit fylkessekretærkorps – så vi ser framtida lyst i møte.

A handwritten signature in blue ink that reads "Arne Halaas".

Arne Halaas, generalsekretær

2

Organisasjonen

Stort oppmøte under Pensjonistforbundets markering foran Stortinget 7. juni 2022. (Foto: Johnny Syversen)

Pensjonistforbundets ledelse

Sentralstyret

Sentralstyret har hatt 16 møter og behandlet 148 saker i 2022. De fleste sentralstyremøtene har vært fysiske, men det har også vært noen digitale.

Sentralstyret består av:

Leder	Jan Davidsen	Hordaland
Første nestleder	Nils Edvard Olsen	Finnmark
Andre nestleder	Ragnhild M. Hagen	Oslo
Medlem	Inger-Marie Stokker	Postens Pensjonistforbund
Medlem	Helga Hjetland	Sogn og Fjordane
Medlem	Else Ormaasen	Industri Energi
Medlem	Mellvin Steinsvoll	Møre og Romsdal
Medlem	Björg Hageløkken	Fagforbundet (t.o.m. 03.01.22)
Medlem	Gerd-Eva Volden	Fagforbundet (f.o.m. 26.01.22)
Medlem	Tørres Sande	Fagforbundet (t.o.m. 18.11.22)
Medlem	Kjell Engebretsen	Fagforbundet (f.o.m. 12.22)
Første vara	Bjørn Egeli	Agder
Andre vara	Gerd Møller	Akershus
Tredje vara	Arne Sigmund Thobru	Hedmark
Fjerde vara	Anne Lise Tangen	Trøndelag

Forhandlingsutvalget

Forhandlingsutvalget består av sentralstyret samt lederne av de respektive SAKO-organisasjonene. Det har vært flere møter i dette utvalget,

om forberedelse til møter med ansvarlig statsråd i forbindelse med regjeringens forslag til revidert statsbudsjett i mai 2022, trygdeoppjøret i slutten av mai 2022, regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023 og til slutt møter om innspill til regjeringens arbeid med statsbudsjett for 2024.

Landsstyret

Det er forbundets høyeste organ mellom landsmøtene. Landsstyret har hatt fire møter og behandlet 35 saker. Landsstyrets har hatt tre fysiske møter og ett digitalt møte.

Landsstyret består av sentralstyret, fylkeslederne, representanter fra kollektivt tilsluttede organisasjoner, leder for helseutvalget og representant fra de ansatte. Kontrollkomiteen møter også ved landsstyrets møter. I tillegg er det vanlig at forbundets konsulenter, fylkessekretærer og deler av administrasjonen møter.

I tillegg til sentralstyret hadde landsstyret følgende medlemmer i 2022:

- Bjørn Eriksen, Østfold
- Sigmund Kristoffersen, Akershus
- Hans Olav Felix, Oslo
- Jan Tyriberget, Hedmark
- Per Eivind Furseth, Oppland
- Rune Bugge Persson, Buskerud (fram til 15.03.22)
- Oddbjørn Hoem, Buskerud (fra og med 16.03.22)
- Else Björg Thorbjørnsen, Vestfold
- Lise Wiik, Telemark
- Ingrid Wisløff Jæger, Agder
- Jens Høibø, Agder
- Hallfrid Kristoffersen, Rogaland
- Vigdis Ravnøy, Hordaland
- Nils Asbjørn Gjerland, Sogn og Fjordane
- Anne Lise Hessen Følsvik, Møre og Romsdal
- Kjell Gylland, Trøndelag
- Anne Lise Tangen, Trøndelag
- Dagfinn Pettersen, Nordland
- Werner Kiil, Troms
- Arnhild Hegge, Finnmark (fram til 29.03.22)
- Per Hindenes, Finnmark (fra 30.03.22)
- Ansattes representant: Margrethe Gaassand

Fra Fagforbundet:

Tom B. Johansen, Randi Munch Aanonsen, Mary Sørensen (fram til 11.22), Kjell Engebretsen (fram til 11.22), Annie Irene Vika, Gunnar Johansen (fram til 11.22),

Odd Arne Heggås, Bjørn Holmli (fra 11.22), Björg Vatnedalen (fra 11.22), Svein M. Sivertsen (fra 11.22), Karin Målfrid Mathisen (fra 11.22).

Fra Postens Pensjonistforbund:

Kjellaug Kristiansen Jota

Fra YTF:

Karsten A. Larsen

Fra Statens Vegvesen:

Kjell Sture Bjørvig

Fra Industri Energi:

Jan-Ole Ramstad

Kontrollkomité:

Wenche Hansgaard (leder), Ove Lysklett og Ragnhild Mjøen Eilertsen

Pensjonistforbundets administrasjon

Administrasjonen besto ved utgangen av 2022 av:

- Arne Halaas, generalsekretær
- Ragnhild Nestaas Dahl, avdelingsleder fag og politikk
- Björg-Karin B. Buttedahl, kommunikasjonssjef
- Mette Henriksen, områdeleder medlemservice
- Jørn Karlsen, økonomisjef
- Trond Halvard Nedrebø, redaktør Pensjonisten
- Anders Rasch, webredaktør
- Harald Olimb Norman, spesialrådgiver
- Eyvind Frilseth, seniorrådgiver
- Sindre Farstad, seniorrådgiver pensjon
- Anne Hanshus, seniorrådgiver helse
- Margrethe Gaassand, rådgiver bolig og tilgjengelighet
- Lars Nestaas, rådgiver pensjon
- Unn Johansen, prosjektleder digitale verktøy
- Anne-Kari Minsaas, prosjektleder velferdsteknologi
- Rolf Indseth, rådgiver
- Hilde Bergan, teamleder medlemservice
- Nina Persson, kontorkoordinator
- Erika Strøm-Olsen, sekretær medlemservice
- Unni Olimb Norman, prosjektleder teknologiambassadører (engasjement)
- Grethe Fladmark, rådgiver (engasjement)

Lars Nestaas (t.v.), ansatt i administrasjonen som rådgiver pensjon, her sammen med konsulent Bjarne Jensen, samfunnsøkonomi og utredninger, samarbeider om å se nærmere på kommuneøkonomien. (Foto: Johnny Syversen)

SAKO

SAKO – samarbeidskomiteen for pensjonister – har som formål å styrke og utvikle samarbeidet mellom offentlige pensjonistorganisasjoner og andre landsdekkende pensjonistorganisasjoner. Pensjonistforbundet er sekretariat for SAKO. Viktige oppgaver er blant annet det årlige trygdeoppgjøret, krav til statsbudsjettet og høringsvar.

Medlemmer i SAKO

Pensjonistforbundet, Fagforbundet, Postens Pensjonistforbund, Statens vegvesens pensjonistforbund, Politiets pensjonistforbund, Telepensjonistenes landsforbund, LO-stats kontaktforum og Jernbanepensjonistenes forbund. Industri Energi er invitert med.

Årets SAKO-konferanse ble arrangert 2. november 2022 i Oslo Kongressenter.

Temaene var:

- Den politiske situasjonen
- Gjennomgang av regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023 og hvilke konsekvenser dette får
- Bo trygt hjemme-reformen
- Pensjonsutvalgets innstilling
- Eldrerådsopplæring

- Nytt fra organisasjonene
- Eventuelt

SAKO-organisasjonene møtte med fulltallige deltagere, og det ble et konstruktivt og nyttig møte.

I tillegg til dette har det vært flere SAKO-møter om revidert budsjett våren 2022, trygdeoppgjøret i mai 2022, regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023 og innspillmøter om statsbudsjett 2024.

Konsulenter

- Carsten O. Five, Økonomitelefonen (se egen omtale)
- Anne Grethe Skårdal, Økonomitelefonen
- Anita Vatland, Pårørendealliansen (se egen omtale)
- Wenche Malmedal, leder av det sentrale Helse- og sosialutvalget (se egen omtale)
- Bjarne Jensen, samfunnsøkonomi og utredninger
- Geir Mosti, samarbeid med kollektive organisasjoner og verving
- Inger Haug, prosjektleder
- Arnfinn Ihle, foredragsholdere og kommunal økonomi
- Torstein Øverland, fripoliser

- Steinar Barstad, helse- og omsorgssaker
- Jens Høibø/Rune Ramsli, kurs og opplæring
- Kristin Mehre, velferdsteknologi
- Kjell Skarheim, Arendalsuka
- Steinar Ness, politisk arbeid
- Arvid Libak, politisk arbeid

Nordisk og europeisk samarbeid Norden

Pensjonistforbundet er med i den Nordiske Samarbeidskomiteen (NSK), som er en organisasjon for pensjonistorganisasjonene i Norden. Sekretariatsfunksjonen til NSK tas hånd om av Pensionärernas Riksorganisation (PRO) fra Sverige. NSK er et samarbeid mellom åtte pensjonistorganisasjoner:

- Faglige Seniorer – Danmark
- Landsfelag Pensjónista – Færøyene
- Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry/Pensionstagarnas Centralförbund PCF – Finland
- Eläkeläiset ry – Pensionärerna rf – Finland
- Landssamband eldri borgara, LEB – Island
- Pensjonistforbundet – Norge
- SKPF pensionärerna – Sverige
- PRO Pensionärernas Riksorganisation – Sverige

NSKs medlemsorganisasjoner samarbeider for å forsvare den nordiske velferdsmodellen. NSK ledes av PROs leder Åsa Lindestam. NSK samordnes av Guy Lööv.

NSK er også medlem av AGE Platform Europe med ca. 145 medlemsorganisasjoner. I AGE har NSK det engelske navnet The Nordic Older People's Organisation (NOPO).

Møter i den Nordiske Samarbeidskomiteen Årsmøtet 5.-6. mai 2022

Den Nordiske Samarbeidskomiteen (NSK) hadde sitt årsmøte 5.-6. mai 2022 i København. NSK behandlet årsmøtesaker som regnskap og revisjonsberetning, virksomhetsberetning og årsplan. Vertene for årsmøtet var Faglige seniorer, Danmark. Det ble også tid til å besøke Nordisk Ministerråds sekretariat i København, hvor det var et faglig seminar om eldrepolitikk i Norden.

NSKs høstmøte 26.-27. oktober 2022

Sverige var vertskap for NSKs høstmøte, ved

PROs nye leder Åsa Lindenstam, som forøvrig også er ny leder for NSK. Møtet var plassert på den landlige og idylliske kursgården Bommersvik, som eies av Sosialdemokratisk Ungdomsforbund, SSU.

I løpet av høstmøtet var det to seminarer:

Eldres rettigheter og aldersdiskriminering

Trenger vi å styrke lovverket rundt eldres rettigheter. Er eldre utsatt for diskriminering og det som kalles alderisme? Denne problemstillingen blir stadig mer aktuell. Vi som er eldre møter ofte nedsettende holdninger som i sin forlengelse fører til krenkelser og diskriminering. Pandemien er et tydelig eksempel, da eldre i større grad enn andre ble ekskludert fra samfunnet. De som bodde på sykehjem fikk ikke bestemme hvem som kunne komme på besøk.

Eldres økonomiske vilkår

I Norden lever mange eldre gode liv, med en grei økonomi. Men det er pensjonister under det som EU definerer som fattigdomsgrensen i de respektive nordiske landene. Det er viktig for NSK å ha et sterkt blikk på de økonomiske vilkårene pensjonistene lever under, og arbeide for å løfte folk ut av fattigdommen.

Europa

I Europa er AGE Platform Europe den viktige eldreorganisasjonen med 145 medlemsorganisasjoner. Den valgte lederen (presidenten) er danske Ebbe Johansen. Pensjonistorganisasjoner fra EU og EFTA-land kan søke om medlemskap i AGE. Pensjonistforbundet ble medlem i 2020.

For første gang på tre år hadde AGE et fysisk møte, som ble holdt i Brussel. Vi ble ønsket velkommen av organisasjonens styreleder Eric van Rompuy. I sin velkomsttale nevnte han sin bekymring for at vi i økende grad bare ivaretar våre egne interesser og at politikerne tar vare på landet sitt først, selv om vi lever i en tid der samarbeid er nødvendig.

I løpet av de to møtedagene hadde vi god kontakt med SPF Seniorerna i Sverige, Ældresagen i Danmark og SPF i Finland. Disse organisasjonene er ikke med i NSK. Vi tenkte alle at det kunne være på tide å utdype samarbeidet.

7. juni 2022 hadde vi ny stor markering foran Stortinget. Rundt 1000 pensjonister satte sitt preg på Eidsvoll's plass. (Foto: Johnny Syversen)

Aktiviteter

Ny markering foran Stortinget

Engasjementet var sterkt under Pensjonistforbundets vellykkede markering foran Stortinget 7. juni. Tre år etter forrige markering, satte rundt 1000 pensjonister tydelig preg på Eidsvoll's plass.

Flere av de fremmøtte hadde tatt turen langveisfra for å være med. 50 aktive medlemmer i Pensjonistforbundet Hedmark og Oppland kom med egen buss. Det var også satt opp buss fra Vestfold, mens andre fylkeslag som Østfold, Buskerud, Akershus og selvsagt Oslo var godt representert i folkemassen.

Ansatte fra administrasjonen i Oslo var iført oransje vester og passet på at markeringen gikk som planlagt. To personer fra Norsk Folkehjelp var også til stede. I Stavanger og Trondheim ble det arrangert lignende markeringer som i Oslo.

Appeller fra politiske partier og Pensjonistforbundets samarbeidende organisasjoner ble møtt med applaus og jubel. Bak markeringen sto Pensjonistforbundet og alle SAKO-organisasjonene, med 270.000 medlemmer bak seg. Hovedtemaene denne gangen var:

1. *Regjeringen har snytt oss for to milliarder*
I 2021 brukte daværende regjering lønnsvekstanslag til å beregne trygdeoppgjøret. Regjeringen anslo en lønnsvekst på 2,4 %, men faktisk vekst ble 3,5 %. Dette vil nåværende regjering kun etterbetale halvparten av, og pensjonistene taper dermed to milliarder kroner. Det er ikke

rettferdig at vi skal tape på at regjeringen har bommet kraftig på sine anslag, og vi krever å få etterbetalt de to milliardene.

2. *Minstepensjonen må heves*

Resultatet av årets trygdeoppgjør vil gi en enslig minstepensjonist 670 kroner mer i måneden. Gifte og samboere med minstepensjon vil få enda mindre, 490 kroner per måned. Små summer, som raskt blir spist opp av prisstigningen. Mange norske minstepensjonister lever allerede under EUs fattigdomsgrense. For disse kan noen kroner ekstra i måneden bety forskjellen mellom å ha råd til strømregninga og ikke.

Minstepensjonister og uføretrygdete er økonomisk sårbare grupper som rammes hardt av den sterke prisveksten på nødvendige varer og tjenester som strøm, drivstoff og mat. Derfor mener vi at minstepensjonene må økes, ellers faller disse gruppene enda lengre bak.

I tillegg til dem som var fysisk til stede, hadde 13500 personer signert et opprop som viste at de støttet kravene. Appeller ble holdt av forbundsleder Jan Davidsen, Bjørnar Moxnes (Rødt), Sara Bell (SV), Sylvi Listhaug (Frp), Olaug Bollestad (Krf), Egil Haaland (Politiets Pensjonistforbund), Tore Haugland (Telepensjonistenes forbund), Harald Bjørnløw (pensjonerte lærere og førskolelærere) samt Torild Ofstad (Landsforbundet for offentlige pensjonister, LOP).

Markeringen ble strømmet direkte på Pensjonistforbundets nettside og Facebook.

Pensjonistforbundet var godt synlige i bybildet med oransje vester.

Stortingrepresentant Olaug Bollestad fra Krf og leder i Fremskrittspartiet Sylvi Listhaug var tilstede under markeringen.

Forbundsleder Jan Davidsen holdt appell foan Stortinget under en demonstrasjon mot de høye strømprisene høsten 2022.

Arbeid mot landsmøtet i 2023

Pensjonistforbundets 31. ordinære landsmøte skulle vært avholdt i 2021, men måtte utsettes to år på grunn koronapandemien. Det finner derfor sted på Thon Hotel Arena på Lillestrøm 28. mai – 1. juni 2023. Utsettelsen medførte at viktige forberedelser til landsmøtet i 2023 fant sted i 2022.

Utvalg og valgkomite

I april oppnevnte sentralstyret fire utvalg som skulle jobbe mot landsmøtet: Et handlingsprogramutvalg, et organisasjonsutvalg, et aktivitet-, økonomi- og kontingentutvalg, og et vedtektutvalg. I mai fulgte landsstyret opp med å oppnevne en valgkomite. Medlemmene i utvalgene var foreslått av fylkesforeningene og kollektivt tilsluttede organisasjoner.

Handlingsprogramutvalget ble ledet av Helga Hjetland (sentralstyret) og besto av ti medlemmer og to sekretærer. Det leverte sitt forslag til sentralstyremøtet 18. januar 2023. Forslaget behandles av landsstyret i februar 2023, før det endelig behandles av landsmøtet i juni 2023.

Organisasjonsutvalget ble ledet av Inger-Marie Stokker (sentralstyret) og besto av elleve

medlemmer og en sekretær. Aktivitet-, økonomi- og kontingentutvalget ble ledet av Else Ormaasen (sentralstyret) og besto av ti medlemmer og en sekretær. Og vedtektutvalget ble ledet av Ragnhild M. Hagen (sentralstyret) og besto av ni medlemmer og en sekretær. Disse tre utvalgene leverte sine forslag til sentralstyret 31. oktober 2022. Sentralstyret behandlet dem i november. Deretter ble de behandlet av landsstyret i desember. Utvalgenes arbeid presenteres for landsmøtet i 2023.

Valgkomiteen ledes av Lise Wiik (PF Telemark) og består av ti medlemmer og en sekretær. Komiteen leverer sitt forslag til landsmøtet en måned før landsmøtet.

Forslag til landsmøtet

Før hvert landsmøte inviteres lokalforeninger, fylkesforeninger og kollektivt tilsluttede organisasjoner til å komme med forslag til landsmøtet. I henhold til vedtektene fikk lokalforeningene frist med å sende sine forslag til sin fylkesforening innen 30. september. Deretter skulle samtlige forslag med innstilling fra fylkesforeningsstyrene og kollektivt tilsluttede organisasjoner sendes Pensjonistforbundet sentralt innen 31. oktober.

Forbundsleder Jan Davidsen hadde møte med helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol (Ap). (Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

I alt ble det fremmet 368 forslag, hvorav 226 forslag til nytt handlingsprogram, 73 forslag om innretning og størrelse på medlemskontingenten, 36 forslag om organisatoriske endringer og 33 forslag om endringer av vedtektene. Samtlige forslag ble behandlet av sentralstyret i november og deretter av landsstyret i desember. Landsstyret innstiller til landsmøtet som behandler alle forslag i juni 2023.

Samarbeid med Fagforbundet

Pensjonistforbundet og Fagforbundet fornyet 30.03.22 samarbeidsavtalen om kollektivt medlemskap i Pensjonistforbundet for Fagforbundets pensjonister og uføre. Avtalen løper til 31.12.23.

Fagforbundets pensjonist- og uføremedlemmer har siden 2000 vært kollektivt tilmeldt Pensjonistforbundet. Dette innebar opprinnelig at Fagforbundet betalte 90 % av Pensjonistforbundets kontingent for sine pensjonist- og uføremedlemmer. Ved samarbeidets begynnelse ble om lag 50 000 medlemmer fra Fagforbundet tilmeldt Pensjonistforbundet. Ved inngangen av 2022 hadde Fagforbundet bortimot 130 000 kollektivt tilmeldte medlemmer i Pensjonistforbundet og antallet er stigende.

De to forbundene arbeidet gjennom slutten av 2021 og inn i nyåret 2022 med å ferdigstille en

revidert samarbeidsavtale. Det var til slutt igjen to alternativer, som innebar ulike risikoer og konsekvenser for vår organisasjon. Sentralstyret besluttet etter en samlet vurdering å videreføre en samarbeidsavtale med Fagforbundet. Ny avtale mellom Fagforbundet og Pensjonistforbundet ble signert 30.03.22.

Den nye avtalen innebærer at:

- Fagforbundet betaler 60% av den sentrale kontingenten på kr 260 for alle sine uføre- og pensjonistmedlemmer.
- Fagforbundet avsetter årlig 3 millioner kroner til samarbeidsprosjekter med Pensjonistforbundet.
- Fagforbundets pensjonist- og uføre-medlemmer tar del i alle Pensjonistforbundets medlemsfordeler, inkludert medlemsbladet Pensjonisten, som tidligere.

Administrasjonen i de to forbundene har arbeidet med å utvikle samarbeidsprosjekter i perioden. 8.–9. desember 2022 ble det arrangert et fellesseminar på Gardermoen, der Pensjonistforbundets fylkesledere og ledere av regionale pensjonistutvalg i Fagforbundet var invitert. Formålet med seminaret var å bli bedre kjent og å finne saker det kan samarbeides om i fylkene/regionene. På slutten av 2022 og inn i det nye året er det flere samarbeidsprosjekter som skal settes ut i livet.

Samarbeid, deltakelse og medvirkning

Pensjonistforbundet deltar aktivt i flere allianser, råd og utvalg og bidrar med vår kompetanse på en rekke områder for å skape et aldersvennlig samfunn:

Besteforeldrenes Klimaaksjon

Besteforeldrenes Klimaaksjon (BKA) er en tverrpolitisk organisasjon som setter framtida for barn og unge først. Pensjonistforbundet er en av samarbeidspartnerne til BKA.

Bolig og tilgjengelighet

På bolig- og tilgjengelighetsfeltet har Pensjonistforbundet samarbeid med mange aktører. Av de vi har mest kontakt med og noen ganger samarbeid om konferanser, rapporter, høringer etc er disse:

Norske Boligbyggelags Landsforbund (NBBL), Huseierne, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Senteret for et Aldersvennlig Norge, Norges Handikapforbund. I tillegg møter vi Husbanken med jevne mellomrom.

Bostøttealliansen

Pensjonistforbundet er initiativtaker og medlem i Bostøttealliansen. Rådgiver Margrethe Gaassand i Pensjonistforbundet er talsperson og koordinator for alliansen, som samler 22 organisasjoner.

Frivillighet Norge

Pensjonistforbundet er medlem av Frivillighet Norge, sammen med over 350 andre medlemsorganisasjoner

Likestillingsråd

Pensjonistforbundet er representert i Barne- ungdoms- og familiedirektoratets likestillingsråd.

Nettverk for universell utforming i kollektivtransport

Pensjonistforbundet sitter i Nettverk for universell utforming i kollektivtransport, ledet og koordinert av Bufdir.

NRKs brukerråd

Pensjonistforbundet sitter i NRKs brukerråd sammen med LUPE (Landsforeningen for Utviklingshemmede og pårørende), LSHDB (Landsforbundet for kombinert syns- og

hørselshemmede/døvblinde), Blindedeforbundet, Hørselshemmedes Landsforbund, NDF (Norges Døveforbund), FFM (Foreningen For Muskelsyke) og Dysleksi Norge.

Pårørendealliansen

Pensjonistforbundet er landets største pårørende-organisasjon og er medlem (alliansepartner) i Pårørendealliansen.

Rådet for et aldersvennlig Norge

Pensjonistforbundet sitter i Rådet for et aldersvennlig Norge sammen med Frivillighet Norge, KS, NHO, Husbanken, IKT Norge og Nova-OsloMet

Råd og utvalg på helseområdet

- Kontaktforum for brukerne av helse- og omsorgstjenester (Helse- og omsorgsdepartementet)
- «Leve hele livet» – nasjonal referansegruppe i Helsedirektoratet
- Skadeforebyggende forum (Skafor)
- Brukerutvalg i Helse Sør-Øst, Helse Nord, Helse Vest, Helse Midt
- Brukerpanel Pasientreiser
- Referansegruppe Helsedirektoratet
- Referansegruppe for kommunal helseplattform

Senteret for et aldersvennlig Norge

Pensjonistforbundet samarbeider med senteret og KS om å utvikle og arrangere eldreråds kurs

SAFO

Pensjonistforbundet fremmer felles krav i trygdeoppgjøret med Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO). Det er en paraplyorganisasjon for Norges Handikapforbund (NHF), Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU) og Foreningen Norges Døvblinde (FNDB).

Seniornett

Pensjonistforbundet samarbeider med Seniornett om å etablere 50 datastuer for digital opplæring av eldre rundt om i landet.

Sterk og stødig

Pensjonistforbundet sitter i referansegruppen for Sterk og stødig i regi av Nasjonalt senter for aldring og helse.

TryggEST

Pensjonistforbundet deltar i referansegruppen til prosjektet TryggEst, som er en del av Bufdirs arbeid mot vold mot sårbare grupper. Pensjonistforbundet representerer eldres interesser i arbeidet.

Trygg Trafikk

Pensjonistforbundet er medlem av Trygg Trafikk og er opptatt av å ivareta eldres sikkerhet, både som myke og harde trafikanter

Bekymringstelefonen

Bekymringstelefonen har vært i virksomhet siden 1. mars 2009, for å gi veiledning og råd til pensjonister og deres pårørende som har behov for noen å snakke med. Tilbudet gjelder også andre som er bekymret for enkeltpensjonisters eller grupper av pensjonisters helse og velferd.

Helse- og omsorgsdepartementet ga i 2022 kr 400 000 i tilskudd til drift av Bekymringstelefonen. Pensjonistforbundet dekket de resterende kostnadene på ca. kr 300.000. Telefonen er betjent av håndplukkede medlemmer i Pensjonistforbundet, mens det administrative ansvaret er ivaretatt av Pensjonistforbundet sentralt. De som betjener telefonen har opparbeidet seg gode kunnskaper og erfaringer, noe som gjør at de er godt egnet til dette viktige arbeidet. Våre operatører er underlagt taushetsplikt.

Bekymringstelefonen var i store deler av året betjent i tidsrommet 09:00-17:00 alle hverdager. Temaene som ble tatt opp varierer, men naturlig nok var redsel for smitte og ensomhet gjenganger. Tjenesten markedsføres i medlemsbladet Pensjonisten og på våre nettsider. I år har vi utvidet markedsføringen til landsdekkende aviser.

Stortinget har ikke bevilget tilskudd for drift av Bekymringstelefonen i 2023, men vi jobber med å finne en løsning som gjør at tilbudet kan fortsette.

Økonomitelefonen

Økonomitelefonen er et tilbud til Pensjonistforbundets medlemmer for å bidra til at pensjonister skal ha så ryddig og god økonomi som mulig. I tillegg er det en direkte hjelp til pensjonistene som har særlig svak økonomi og som trenger økonomisk veiledning. Mange

innenfor den siste gruppen har få eller ingen å snakke med om slike spørsmål. Vi har merket økt pågang fra dem den siste tiden, fordi gruppen har fått det trangere økonomisk. Prisen på strøm, mat og andre utgifter har økt.

Telefonen har åpningstid fra kl. 10.00 til 14.00 alle virkedager, unntatt i juli måned. I 2022 kom det totalt 220 telefoner, fra 131 kvinner og 89 menn. Alle rådgiverne får skriftlig anonymisert rapport fra den som har vakt. Vi rapporterer også til Pensjonistforbundet. Her er noen hovedgrupper av temaer som er tatt opp av innringerne: Pensjon, arv, alvorlige økonomiske problemer, lån på bolig, skatt, betaling på sykehjem, investering, aksjer og bostøtte.

Å ringe Økonomitelefonen er gratis. Vi garanterer full anonymitet for innringer. Innringerne virker godt fornøyde med svarene de får og med tilbudet med Økonomitelefonen. Det er ikke mottatt noen klager, hverken muntlig eller skriftlig. Vi er også svært nøye på å beskytte innringerne, slik at de kan være trygge på full anonymitet. Det er kun den som svarer den aktuelle dagen, som vet hvem innringer er.

Pensjonistforbundet har engasjert tre uavhengige rådgivere til å betjene telefonen. Rådgiverne skal ikke drive salg av finansprodukter. De skal kun forsøke å hjelpe dem som ringer inn til å få ryddet opp i sin privatøkonomi og fortelle om hvilke rettigheter vedkommende har og hvor de eventuelt kan søke ytterligere hjelp. Innringer må selv ta ansvar for om rådene følges. Hverken Pensjonistforbundet eller rådgiverne kan være økonomisk eller på annen måte ansvarlig for rådene som gis. Det gjøres innringer oppmerksom på.

De tre som betjener økonomitelefonen på engasjementsbasis er: Carsten O. Five, konsulent for Pensjonistforbundet og tidligere stifter og ansvarlig redaktør for bladet Dine Penger. Rune Pedersen er økonom og har erfaring innen alle områder av privatøkonomiske emner. Anne Grethe Skårdal er utpekt av Pensjonistforbundet, med lang erfaring innen offentlig sektor og fagforeningsarbeid. I tillegg er advokat Just Finne engasjert til å besvare juridiske spørsmål.

Gjennom samarbeidet "Gårsdagens helter" med NFF fikk Pensjonistforbundets medlemmer invitere med seg familie og venner for å se cupfinalen for kvinner mellom Brann og Stabekk 5.11 på Ullevål Stadion. Det var denne familien godt fornøyd med.

Gårsdagens helter

Pensjonistforbundet har et samarbeid med Norges fotballforbund (NFF) som har betegnelsen «Gårsdagens helter», med mål om å skape engasjement blant pensjonister lokalt. I 2022 valgte vi å konsentrere oss om damefotballen, og prioriterte cupfinalen 5.11 på Ullevål stadion mellom Brann og Stabekk. Gjennom samarbeidet med NFF og med et tilskudd på kr. 300 000 fra Stiftelsen DAM, kunne vi invitere Pensjonistforbundets medlemmer til gratis inngang – og de kunne i tillegg ta med seg barnebarn eller andre de ønsket å ha med seg.

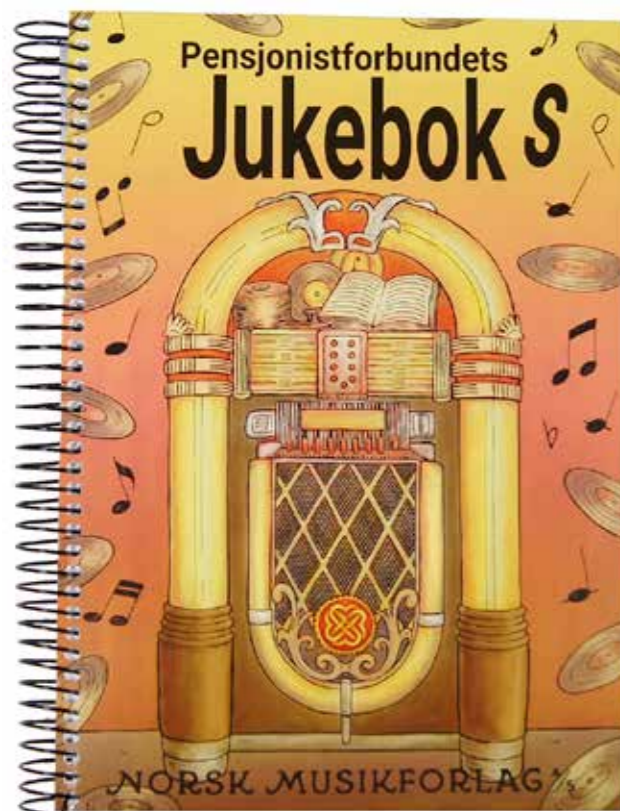
Rundt 500 personer møtte opp og utgjorde faktisk ca. 10% av tilskuerne på cupfinalen. På Ullevål fikk de mat og drikke, sitteunderlag og fleeepledd.

Vårt inntrykk er at store og små koste seg og vi fikk mange flotte tilbakemeldinger i etterkant. Både ansatte fra administrasjonen i Oslo og fylkessekretærene i Oslo og Akershus gjorde en betydelig innsats både før og under cupfinalen.

Stiftelsen Dam

2022 var siste året hvor Pensjonistforbundet arbeidet opp mot Aktivitetsprogrammet til Stiftelsen Dam. Programmet var en del av tiltakspakken Stortinget bevilget for sårbare eldre fra 2020, og skulle støtte tiltak med mål om å fremme levekår, fysisk og psykisk helse, og sosial deltakelse hos sårbare eldre som hadde fått redusert sine tjenester grunnet koronapandemien. Dette året fikk vi støtte til åtte prosjekter på totalt 2 452 750 kroner. Det betyr at frem til programmet ble avsluttet, fikk vi totalt sett godkjent 128 søknader på til sammen 24 700 000 kroner, sendt inn av lokalforeninger, sentralorganisasjonen, og eksterne samarbeidspartnere til «Frivillighetens program for besøk og aktivitet for sårbare eldre».

Prosjekteier (Forening e.l.)	Fylke/sentralt	Søknadstittel	Innhold	Søknads-sum
Eidsfjord pensjonistforening	Nordland	Hamsuns liv og forfatterskap	Todagers busstur med besøk på Hamsun-senteret på Hamarøy, besøk i Hamsuns barndomshjem, og til slutt et besøk på Tranøy fyr med guide.	198 200
Randaberg pensjonistlag	Rogaland	Eldre kommer sammen i Randaberg	Besøke personer som har vansker med å komme ut fra eget hjem, og eldre som er på institusjon. I tillegg invitere eldre med på konserter, turer, og til faglige møter.	260 000
Pensjonistforbundet	Sentralt	Digital opplæring av eldre	Midler til dedikert kursholder som skal gi digital opplæring i to fylker.	700 000
Søndre Nittedal pensjonistforening	Viken	Trim Hagan 2	Trimtilbud (fellestrim) for hjemmeboende eldre i kommunen.	37 500
Pensjonistforbundet	Sentralt	Digital møteplass for eldre	Skal via nettbrett tilby ulike aktiviteter til hjemmeboende eldre, der deltakerne selv skal påvirke innholdet. Eksempelvis: trim med fysioterapeut, leseklubb med biblioteket, foredrag, kaffestund, quiz osv. Legger opp til møteplass to dager hver måned.	700 000
Rælingen pensjonistforening	Akershus	Sommerturer Rælingen Pensjonistforening	Midler til to ulike turer. Den første er en dagstur med buss til Lierbygdene og Drammen, tur nummer to er en fem dagers tur til Visby på Gotland.	200 000
Telepensjonistane	Vestland	Trimprogram for dei eldste eldre	Skal laga eit digitalt treningsprogram først på CD og deretter legge det ut på YouTube eller helst få det inn på programutvalet til NRK. Trimprogrammet skal spelast inn ved Ravneberghaugen rehabiliteringssenter.	57 000
Nannestad frivilligsentral	Viken	Kaffekroken (videreføring)	Å invitere ensomme eldre til et sosialt treff hvor hovedfokuset er på det sosiale og stemningen under måltidene, men samtidig servere næringsrik lunsj eller kaffe + tilbehør til de eldre.	300 000

Pensjonistforbundets nye sangbok "Jukeboks" ble laget ved at pensjonister sendte inn sangforslag. Sluttproduktet ble en bok med 111 sanger. Boken kan kjøpes i Pensjonistforbundet nettbutikk.

Den nye sangboka: «Jukeboks»

Pensjonistforbundets nye sangbok, «Jukeboks», kom fra trykkeriet etter sommeren. Boka var etterlengtet og førsteopplaget på 15 000 bøker ble fordelt på fylkes- og lokalforeninger, som også fikk i oppdrag å levere 20 bøker til ett seniorsenter i hver av landets kommuner. Nytt opplag ble bestilt raskt og lagt i nettbutikken.

Boka er laget med økonomisk støtte fra Stiftelsen Dam. Ideen ble unnfanget under koronapandemien, som et tiltak for å skape aktivitet rundt om i de tusen hjem. Hundrevis av pensjonister sendte inn tusenvis av forslag til sanger – og sluttproduktet ble en bok med 111 sanger med besifring (noter og akkorder). En blanding av viser, pop og rock fra 70-, 80- og 90-tallet som er tatt godt imot av sangglade pensjonister.

Samarbeid med Seniornett

Seniornett og Pensjonistforbundet har tidligere inngått et samarbeid for å etablere 50 datastuer for digital opplæring av eldre rundt om i landet. Dette målet ble nådd i 2022 og det planlegges for å etablere flere datastuer utover 2023.

Eldre engasjeres som veiledere for andre eldre. Målet er å øke den digitale kompetansen blant landets seniorer, slik at de kan ta i bruk alle muligheter som finnes, blant annet for å kommunisere med venner og familie. På den måten kan vi også bidra til å motvirke ensomhet og utenforskap.

Datastuene etableres i tilknytning til allerede eksisterende møteplasser for eldre, som senior- eller aktivitetssentre. For å opprette en datastue må minst to representanter fra både Seniornett og Pensjonistforbundet lokalt møtes, opprette et styre og signere en avtale. Når datastuen er etablert må man skaffe minst tre veiledere, som vil bli opplært i pensum, etikk og pedagogikk. Dette foregår i et åtte-timers kurs over to dager.

Frivillighetens år

2022 var Frivillighetens år. Året var forankret i regjeringens Frivillighetsmelding. Målet var å bidra til økt deltakelse, mangfold og synliggjøring av merverdien frivillig sektor bidrar med i samfunnet. Det var de frivillige organisasjonenes interessepolitiske samarbeidsforum, Frivillighet Norge, som planla og koordinerte innsatsen rundt året. Uten frivilligheten stopper Norge opp!

- *Vår dag*
«Vår Dag» var en nasjonal markering av Frivillighetens år som involverte alle i den norske frivilligheten. Denne dagen skulle frivilligheten feires med markeringer i lokalmiljøet. Dagen kunne lag og foreninger bruke til det de ville. Det viktige var å synliggjøre organisasjonen i lokalmiljøet og hva slags aktiviteter de kunne tilby.

Pensjonistforbundet valgte FNs internasjonale dag for eldre - 1. oktober 2022 - som sin dag.

Det ble stor pågang av søknader fra mange ulike organisasjoner da Frivillighet Norge/ Sparebankstiftelsen DNB utlyste midler det kunne søkes om til markeringen av «Vår Dag». Fire søknader ble innvilget da 43 av våre lokalforeninger søkte om støtte. Lokalforeningene våre i Karasjok og Kautokeino i Finnmark, Osen i Trøndelag og Stranda i Møre og Romsdal var glade mottakere av støtte og kunne invitere til arrangement.

Medlemsbladet Pensjonisten kjøpte en sykkel i forbindelse med Frivillighetens år og redaktør Trond Nedrebø stilte sporty opp til første etappe på den store sykkelturen fra Nordkapp til Arendal.

Karasjok pensjonistforening inviterte barn og unge til en sangstund sammen med voksne. Her ble det sang av norske og samiske sanger og salmer.

Foredrag med tema som bl.a. fremtidsfullmakt og velferdsteknologi stod på programmet til Kautokeino pensjonistforening, i tillegg til underholdning.

Osen pensjonistforening valgte å sette søkelys på humorens betydning for livskvalitet. Det ble foredrag, musikalske innslag og mye humor.

Stranda pensjonistforening bød på et variert program med kåseri, filmavis fra gamle Stranda, underholdning og dans.

- *Sykkelturen*
«Sykkelturen 2022» var en av de store markeringene av Frivillighetens år.

Norges Frivilligsentraler inviterte i samarbeid med en rekke andre organisasjoner til en

sykkeltur gjennom hele landet. Hovedmålet med sykkelturen var å synliggjøre merverdien av å føle seg til nytte i samfunnet, og oppleve gode relasjoner i hverdagen. Pensjonistforbundet var partner og medarrangør, og var representert med en av de seks syklene som dannet hovedkortesjen som gikk fra Nordkapp til Arendalsuka, fra 21. mai til 15. august 2022.

Frivilligheten markerte seg under felles parole «Sammen feirer vi Norges viktigste lagarbeid». I en periode på nesten tre måneder markerte frivilligheten seg på kryss og tvers i vårt langstrakte land. Ikke bare ble det syklet, lokale foreninger bidro med drikkestasjoner, matservering på rasteplasser og i grendehus, konkurranser for hele familien, underholdning og kulturinnslag. Budskapet var tindrende klart - sammen skaper vi gode og inkluderende lokalsamfunn.

«Sykkelturen 2022» hadde nærmere 100 hovedetapper og et utall deletapper for å engasjere bredest mulig, og få flest mulig til å hive

seg på sykkelen og bli med når hovedkortesjen passerte. Sykkelturen ble avsluttet på en flott måte under Arendalsuka. Pensjonistforbundet bestemte seg tidlig for at vår sykkel skulle gis som gave til et godt formål. Vi mottok forslag på 16 kandidater, hvorav grunnlovsbygda Eidsvoll, nærmere bestemt Eidsvoll Frivillig-sentral i Gladbakk Bo- og aktivitetssenter, ble de heldige vinnerne.

"Sykkelturen 2022" ankom Arendal i fint driv under Arendalsuka.

Vi synger sammen

Under Helsedirektoratets tilskuddsordning «Mobilisering mot ensomhet», fikk vi i juni 2022 innvilget kr 1 125 000 til prosjektet «Vi synger sammen – helse i hver strofe». Målet er å starte sanggrupper over hele landet. Prosjektet skulle opprinnelig være ut 2022, men siden prosjektet kom sent i gang, fikk vi overført gjenværende midler til videreføring i 2023.

Sanggruppene er et lavterskeltilbud som skal stimulerer til sosial deltakelse. Her kan eldre i nærmiljøet møtes og synge sammen med den stemmen de har. Målet med sangtreffene er økt aktivitet hos hjemmeboende eldre som kan være ensomme og/eller inaktive og som gjennom dette tiltaket kan få oppleve fellesskap, tilhørighet og samhold gjennom felles sangglede. Det er godt dokumentert at sang og musikk gjør godt for

Vigra Pensjonistforening var en av foreningene som grep muligheten og fikk støtte til å etablere en sanggruppe i 2022.

både kropp og sjel. Tilbudet er gratis og åpent for alle pensjonister. For å gjøre det ekstra sosialt og hyggelig er det enkel bevertning på sangtreffene. Noen steder har de også litt bøy og tøy i tillegg til sang.

I 2022 fikk vi etablert seks sanggrupper, en i Møre og Romsdal, en i Buskerud, to i Sogn og Fjordane, en i Nordland og en i Vestfold. Fire sanggrupper har hatt treff hver 14. dag, mens to sanggrupper har hatt ukentlige treff etter oppstart.

Totalt har 343 personer deltatt fordelt på 19 sangtreff. Dvs. et snitt på 18 deltakere pr. treff.

Foredragsvirksomhet

Tilgang på foredragsholdere har vært etterspurt fra lokalforeningene. Pensjonistforbundet har derfor laget en oversikt på nettsiden vår som inneholder alle foredragsholdere som kan bestilles. Her finnes foredrag om det meste; velferdsteknologi, 2. verdenskrig, forfattere, reiser, filosofi, meditasjon og kosthold, for å nevne noen. Foredragene blir dessverre lite brukt; I hele 2022 var det kun sju foredragsholdere som ble brukt, disse holdt foredrag i til sammen åtte foreninger og en fylkesforening.

Siste tilskudd er nylig avgått generalsekretær Harald Olimb Norman, som tilbyr inspirasjonsforedrag for å skape glød og forventninger til arbeid i lokalforeningene. Han har holdt i overkant av 30 foredrag etter at han gikk over

i ny rolle som spesialrådgiver i forbundet. Også sentralstyrets medlemmer er på farten gjennom året med mange foredrag i fylkes- og lokalforeninger.

Organisasjonskurs

Opplæringsgruppa har gjennomført til sammen 74 kurs med ca. 870 deltakere i 2022. Følgende organisasjonskurs har vært gjennomført:

- Styrekurs: 29
- Valgkomite: 11
- Kassererkurs: 14 kurs
- Organisasjonskurs med portefølje: 7 kurs, fylkes- og regionsamlinger med tillitsvalgte fra pensjonistforeningene
- Vervekurs: 8
- Tilpasset styrekurs med dataopplæring: 4

Kursene er gjennomført over hele landet. Det er et stort spenn fra den lille foreningen til de helt store, samt felleskurs tilrettelagt regionalt og/eller fylkesvis. De geografiske utfordringene er store mange steder. Derfor prøver vi å tilpasse dette. Opplæringen er dialogbasert, noe som gir en god erfaringsutveksling mellom foreningene.

Medlemmene i opplæringsgruppa har erfart at det ofte er ønsker om tilpasninger av de forskjellige kursene, basert på behov og tilgjengelig tid. Dette er i stor grad forsøkt imøtekommet, til dels med gode erfaringer. Erfaringsmessig blir resultatet godt der organiseringen og tilretteleggingen er god.

Nettbutikken

I det viktige arbeidet med å spre kunnskap, skape aktivitet og verve nye medlemmer har våre fylkes- og lokalforeninger tilgang til et utvalg profil- og informasjonsprodukter i vår nettbutikk. Dette året ble det lagt ned en betydelig innsats i oppgradering av nettbutikken. I tillegg til å gjøre nettbutikken mer oversiktlig og brukervennlig har vi også fornyet utvalget av profilprodukter.

Det er stort sett jevn etterspørsel i nettbutikken, men de siste månedene av året var det ekstra mange bestillinger. Den nye sangboken vår «Jukeboks» var spesielt etterspurt ute blant lokalforeningene.

Kommunikasjon

Nyhetsbrev

Vi sender ut et nyhetsbrev via epost til alle medlemmer vi har epostadresse til, ca. to ganger i måneden. Vi har en utfordring med å få tak i epostadresser, men har dette året økt antall mottakere med over 10 000, slik at det ved utgangen av året var nær 42 000 medlemmer som mottok nyhetsbrevet.

Nyhetsbrevet er en viktig kanal for å dele saker fra nettsidene våre, slik at medlemmer og tillitsvalgte blir klar over hvilke saker vi har satt på agendaen og hva Pensjonistforbundet mener. Vi minner også om våre gode medlemsfordeler.

Vi tror dette er en nyttig måte å kommunisere på og har som mål å skaffe enda flere epostadresser i tiden fremover. Nyhetsbrevet blir åpnet av mellom 60 og 70 % av mottakerne – rekorden dette året var 74 %.

Nettsider

Den 10. februar 2022 var det ett år siden Pensjonistforbundet lanserte nye nettsider. 2022 ble altså det første hele året med ren drift av de nye nettsidene. I løpet av første halvår fikset vår driftspartner NoA Ignite 15 små og store feil på nettsidene, mens det i andre halvår kun var 1-2 slike. Det virker dermed som de fleste «barnesykdommer» er overstått. Nå kan supportressurser i stedet prioriteres til å gjøre forbedringer, i tråd med tilbakemelding fra brukere.

Året forløp ellers uten store tekniske utfordringer. Vi opplevde ett eneste tilfelle av nedetid, som skyldtes en kombinasjon av menneskelig svikt og tekniske/juridiske endringer i betalingsmetode for dataservere, slik at serveren ble stengt pga manglende innbetaling via driftspartner.

Av forbundets om lag 750 foreninger, er det per 31.12.2022 fremdeles 650 foreninger som ikke har publisert innhold på sine lokale hjemmesider. Av de rundt 110 foreningene som er aktive, er det 25 foreninger som til sammen står for 67 % av innholdsproduksjonen, og av disse er det 8 foreninger som publiserer 32 % av alle artiklene. Dette innholdet er igjen sett av et antall internettbrukere som tilsvarer 5 % av medlemmene i foreningene.

GAMLE DAMER ER IKKE VERDT NOE!

Visste du at det er 146 500 minstepensjonister i Norge – og at hele 85 % av disse er kvinner? Minstepensjon fra folketrygden i Norge ligger i dag under EUs fattigdomsgrense.

Mange har vært husmødre og tatt seg av barn og hjem, og kommet sent inn i arbeidslivet. Eller jobbet lange, viktige arbeidsdager i lavtlønnsyrker som samfunnet er helt avhengig av, som butikksatt, renholder eller bonde. Etter år med hard innsats sitter de igjen med svært lite.

Pensjonistforbundet mener dette er uverdige. Derfor markerer vi kvinnedagen 8. mars og oppfordrer politikerne til å gjøre noe med denne urettferdigheten. Gi pensjonistene forhandlingsretten tilbake og øk minstepensjonen. Vis at kvinnes samfunnsinnsats verdsettes.

For gamle damer ER verdt noe, og fortjener en verdig alderdom.

Pensjonistforbundet er en politisk uavhengig organisasjon med nær 250 000 medlemmer over hele landet. Vi kjemper for rettighetene til alle pensjonister.

Bli medlem for kun kr. 470,- pr. år.
Slik kan du melde deg inn:

- Send SMS med kodeordet **pensjonist** til 2262
- Send en epost til medlem@pensjonistforbundet.no
- Gå inn på www.pensjonistforbundet.no/bli-medlem
- Pr. post til Postboks 6714, St. Olavs Plass, 0130 Oslo

63 år gamle Anne Ragnhild Korsvoll Saglien har jobbet hardt som bonde i Gudbrandsdalen hele livet. Nå går hun en fremtid som minstepensjonist med trang økonomi i møte.

FOTO: RUNE HERMANSEN

Avisannonse med tema kvinnelige minstepensjonister i forbindelse med kvinnedagen 8.mars 2022.

Pensjonistforbundet i media

Pensjonistforbundet ble i 2022 omtalt i 1721 saker i norske nett- og papirmedier. Det er 371 flere saker enn i 2021 og nærmer seg toppåret 2020 (1876 saker).

- Pensjonistforbundet fikk mest omtale 2. kvartal, mens synligheten var høyest i første kvartal
- Lokale medier omtaler Pensjonistforbundet oftest, de står for 79 prosent av medieomtalen i perioden.
- Papirutgaven til Hamar Arbeiderblad er det enkeltmediet som omtaler Pensjonistforbundet oftest.
- Talspersoner er sitert eller omtalt i 19 prosent av medieomtalen og forbundsleder Jan Davidsen blir oftest sitert.
- Mai var måneden med mest medieomtale, noe som er relatert til årets trygdeoppgjør.

Annonser, Facebook og verving

Pensjonistforbundet valgte å videreføre annonseavtalen med Schibsted, som både øker synligheten og gir oss positiv respons i form

av nye medlemmer. Vi hadde iøynefallende annonser gjennom året i Aftenposten, VG, Fædrelandsvennen, Bergens Tidende, Stavanger Aftenblad og Adresseavisen. Annonnene er en del av vårt vervearbeid og vi ser dem i sammenheng med våre øvrige kanaler:

- I forbindelse med 8. mars intervjuet vi to kvinner, en eldre og en litt yngre, som står i fare for å ende opp som minstepensjonister. Vi redigerte sammen ulike filmer som gikk som digital kampanje på Facebook, som nådde ut til nær 60 000 personer. Den ene kvinnen ble brukt i en avisannonse på kvinnedagen.
- Før trygdeoppgjøret laget vi en avisannonse med overskriften «Hei, Jonas og Trygve, har dere glemt hva dere mente i fjor?», der vi tok opp at pensjonistene blir snytt for to milliarder kroner – det såkalte etterslepet. Også dette budskapet ble brukt i en kampanje på Facebook, som medførte nær 500 nye medlemmer.
- Samordningsfellen ble løftet fram som tema, både gjennom intervjuer/ filmer med tre berørte og en avisannonse. Kampanjen skapte

- stort engasjement og 30 kjøp av medlemskap.
- Avisannonser på eldredagen 1. oktober ble en braksuksess! Vi fikk 1663 nye medlemmer i oktober, 1205 i november – og den positive trenden fortsatte i desember, med 592 nye medlemmer.
- Vi avsluttet året med vår populære julekalender på Facebook, som vi startet med i 2021. Over 13000 personer meldte seg på og deltok aktivt ved å svare på et nytt spørsmål daglig i adventstiden. Ti ble trukket ut hver dag og fikk et Flax-lodd i posten. Hovedgevinsten, en Italiatur gitt av Dag Aasbø Travel, ble trukket på julaften blant alle deltakerne. I tillegg til økt synlighet, resulterte julekalenderen i 30 nye medlemmer.

Antall følgere på Facebook har økt til 31 000 og vi nådde over 328 000 personer med våre innlegg dette året. Vi er svært aktive og poster flere innlegg i uken. I tillegg betaler vi for å treffe enda flere, særlig med verveaktiviteter. Vi kan måle at

Hei Jonas og Trygve!

Har dere glemt hva dere mente i fjor?

Da stemte dere for å gi pensjonistene full etterbetaling fra 2020. Men nå sitter dere i regjering – og vil bare gi oss halvparten av det vi har rett til.* To milliarder kroner er det dere snyter oss for.

Mange norske minstepensjonister lever allerede under EUs fattigdomsgrense – heller ikke de vil dere gi noe ekstra i år.

Ikke rart vi er skuffa over det dere tilbyr i årets trygdeoppgjør. Dere skjønner kanskje ikke hva noen kroner ekstra i måneden betyr for mange pensjonister, men det kan være forskjellen mellom å ha råd til strømregninga eller ikke.

Jonas og Trygve, nå må dere gi pensjonistene det vi har rett til. Vis oss at dere er til å stole på når trygdeoppgjøret skal behandles i Stortinget.

***Fakta:**
Dåværende regjering brukte lønnsvekstanslag til å beregne trygdeoppgjøret i 2021.
Regjeringen anslo en lønnsvekst på 2,4 %, men faktisk vekst var 3,5 %.
Dette vil nåværende regjering kunne etterbetale halvparten av, og påfører dermed pensjonistene et tap på to milliarder kroner

Meld deg inn i Pensjonistforbundet og støtt oss i kampen for pensjonisters rettigheter!

Pensjonistforbundet er en politisk uavhengig organisasjon med 250 000 medlemmer over hele landet.

Vi pensjonister blir fort glemt om vi ikke passer på selv. Dette trygdeoppgjøret er intet unntak. Meld deg inn. (470,- pr. år)

Slik melder du deg inn:

- Send SMS med kodeordet **pensjonist** til 2262
- Send en epost til medlem@pensjonistforbundet.no
- Gå inn på www.pensjonistforbundet.no/bli-medlem
- Pr. post til Postboks 6714, St. Olavs Plass, 0130 Oslo

Avisannonse i forbindelse med trygdeoppgjøret 2022

«Din pensjon blir kr. 0»

Kan du forestille deg å ha jobbet over 30 år i staten, og ikke få utbetalt en krone i tjenstepensjon? Steinar Evensen fikk sitt livs sjokk da han innså at han hadde mistet hele tjenstepensjonen fordi han jobbet etter at han fylte 67 år.

Steinar er en av tusenvis av norske pensjonister som har mistet hele tjenstepensjonen fordi han jobbet for lenge. Den norske staten straffer deg nemlig for å jobbe etter fylte 67 år, jo lenger du jobber, jo lavere blir tjenstepensjonen, og du kan risikere å ende opp helt uten tjenstepensjon.

Steinar Evensen var fortsatt frisk og arbeidsglad da han nådde pensjonsalder og både han og arbeidsgiveren ønsket at han skulle fortsette å jobbe. Han jobbet med vann og anlegg i Drammen kommune frem til han ble 72 år.

Desverre skulle det valget koste ham dyrt. Da han gikk av med pensjon, fikk han et brev fra NAV som sjokkerte ham.

«Der sto det «Din tjenstepensjon blir kr. 0 før skatt». Jeg tenkte at dette kunne ikke være riktig, jeg måtte jo få pensjon etter å ha jobbet over 30 år i det offentlige, sier Steinar.

Saksbehandleren i NAV bokstøtet at han hadde dobbelt- og trippelkvikket før han sendte brevet. Hun kunne heller ikke forstå at Steinar ikke skulle få en eneste krone, men loven slo fast at dette var reelt.

Bakgrunnen for dette er samordningsloven, som kom med pensjonsreformen i 2011. Loven rammer offentlig ansatte født mellom 1944 og 1962.

«Det burde ikke svi å jobbe lenger om man kan og vil. Jeg jobbet fem år ekstra og mistet hele tjenstepensjonen, sier Steinar.

Uten tjenstepensjon sitter Steinar nå igjen med folketrygd og pensjon han hadde opparbeidet for han begynte i Drammen kommune. Han klarer seg heldigvis fint, men for mange vil denne «samordningsfellen» bety slunken lommebok og liten mulighet til å endelig kunne nyte livet som pensjonist. Steinar har en klar oppfordring til politikerne:

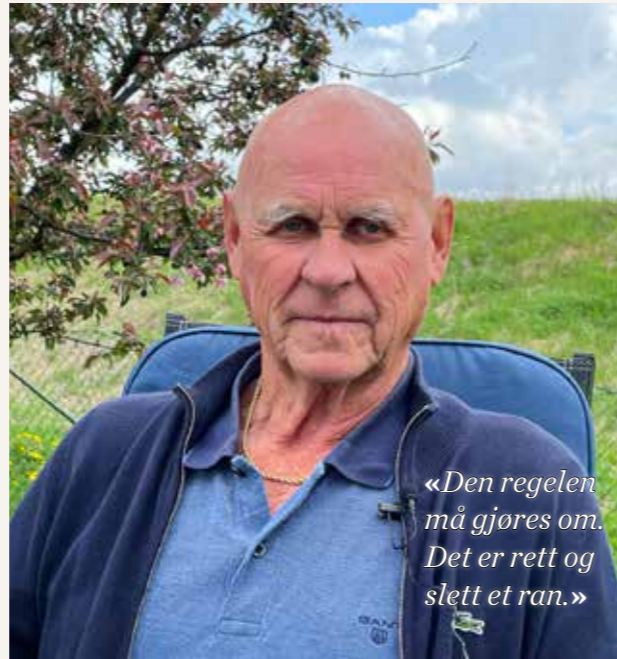
«Den regelen må gjøres om. Det er rett og slett et ran.»

Om samordningsfellen

- «Samordningsfellen» innebærer at tjenstepensjonen til offentlig ansatte født 1944-1962 blir lavere ved å fortsette å jobbe etter fylte 67 år.
- De som rammes risikerer å miste hele tjenstepensjonen selv om de har arbeidet og spart opp til tjenstepensjon i 30-50 år.

Vi i Pensjonistforbundet sikkes for å bli kvitt denne samordningsfellen. Det er urettferdig, urimelig og direkte tvært fra statens side!

Les mer om samordningsfellen på Pensjonistforbundets nettsider – scan QR-koden.

«Den regelen må gjøres om. Det er rett og slett et ran.»

Pensjonistforbundet er en politisk uavhengig organisasjon med nær 250 000 medlemmer over hele landet. Vi kjemper for rettighetene til alle pensjonister.

Bli medlem ut året for kun kr. 235,-

Slik kan du melde deg inn:

- Send SMS med kodeordet **pensjonist** til **2262**
- Send en epost til **medlem@pensjonistforbundet.no**
- Gå inn på **www.pensjonistforbundet.no/bli-medlem**
- Pr. post til Postboks 6714, St. Olavs Plass, 0130 Oslo

Avisannonse om samordningsfellen.

vi har vervet nær 1000 medlemmer via Facebook, men tallet er høyst sannsynlig adskillig høyere, da måleinstrumentene er mangelfulle. Uansett er det ingen tvil om at Pensjonistforbundet øker synligheten ved å være aktivt til stede her.

Webinarer om budsjett og fripoliser

Vi inviterte til webinar hvor forbundsleder Jan Davidsen og områdeleder for fag og politikk, Ragnhild Nestaas Dahl, gikk gjennom regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023 og hvilke føringer det la for pensjonistenes liv og hverdag.

Fripoliseproblemet i livsforsikringselskapene ble grundig gjennomgått på et webinar med Thorstein Øverland, som i mange år har arbeidet med dette temaet for Pensjonistforbundet.

Alle våre webinarer blir tatt opp og publisert på Vimeo, der de kan sees når som helst.

Vi søkte etter flere teknologiambassadører på Facebook.

Forbundsleder Jan Davidsen utfordret flere sentrale stortingspolitikere da vi inviterte til debatt om pensjonsutvalgets innstilling på Arendalsuka. (Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

Arendalsuka

Vi deltok på Arendalsuka med to vellykkede og godt besøkte arrangementer mandag 15.8:

- «Ikke-digital og utenfor – hvem bryr seg?» En samtale i samarbeid med IKT Norge, KS og Eldreombudet. Deltakere: forbundsleder Jan Davidsen, eldreombud Bente Lund Jacobsen, direktør for kompetanse og utdanning i IKT Norge, Line Gaare Paulsen og områdedirektør for forskning, innovasjon og digitalisering, Kristin Weidemann Wieland. Moderator: Christian Strand
- «Pensjonsutvalget har talt – hva mener politikerne?» Debatt mellom forbundsleder Jan Davidsen, Per Olaf Lundteigen, Sp, Henrik Asheim, Høyre, Runar Sjøstad, Ap, Freddy Øvstegård, SV og Terje Søviknes, Frp. Debattleder: Christian Strand

I tillegg til våre egne debatter, deltok Jan Davidsen i to debatter tirsdag 17.8:

- «Generasjonsmøter og medborgerskap – slik bygger vi fremtidens eldreomsorg», i regi av Livsglede for eldre og Vilmer
- «Finanskafe: Finansiell inkludering for ikke-digitale», i regi av Finans Norge.

Pensjonistforbundet Agder sørget for å bemanne standen hele uken og bød på vafler og informasjon.

Generalsekretær Arne Halaas (t.h.) i samtale om frivillighet på Arendalsuka.

Medlemsbladet Pensjonisten

Pensjonisten holder stand som en av landets største publikasjoner i Fagpressen, målt i opplagstall. Pensjonisten har et godkjent opplag på 210 582, en tilbakegang på nesten ti tusen sammenlignet med 2021. Tilbakegangen skyldes tvisten med Fagforbundet tidlig i 2022.

Magasinet kom også i 2022 ut med ni utgaver, og kunne i tillegg kjøpes i løssalg. Målet med løssalg er å vise fram Pensjonisten på utsalgssteder over hele landet som en del av en langsiktig markedsplan.

Redaksjonen består av en redaktør, som har knyttet til seg frilansere som bidrar med foto og tekster til magasinet. Det arbeides målrettet for være et framoverlent medlemsmagasin, som ved siden av aktuelt politisk stoff skal bringe interessante reportasjer og inspirerende organisasjonssaker ut til medlemmer og lesere. Det gjøres fortløpende vurderinger av tiltak for å

nå nye lesere og styrke relasjonen til nåværende lesere.

Pensjonistforbundet har avtale med Salgsfabrikken om salg av annonser. Også 2022 ble et krevende annonseår på grunn av etterdønninger av koronaen, samt tvisten mellom Pensjonistforbundet og Fagforbundet tidlig i 2022. Dette resulterte i tapte inntekter og et resultat langt under budsjett. Den vedtatte annonseprosenten på 30 ble heller ikke nådd. Salgsfabrikken har 25 prosent provisjon på sitt annonsesalg for Pensjonisten.

Annonsemarkedet svinger, og vi må være forberedt på hardt og krevende arbeid, ikke minst inn mot de store mediebyråene som plasserer annonser på vegne av sine annonsekunder. Det er satt i gang tiltak overfor mediebyråene for å vise fram den unike posisjonen og utbredelsen Pensjonisten har.

Byrået Hyper har hatt ansvaret for den grafiske utformingen av Pensjonisten, som trykkes hos Aller Tryk i Taastrup i Danmark. Bas Kommunikasjon har ansvaret for plastpakkingen, som nå utføres av Aksell på Herland i Østfold.

Pensjonisten distribueres av Posten Norge til alle medlemmer av Pensjonistforbundet. Medlemsbladet hadde i tillegg 952 faste abonnenter i 2022. Drøyt 200 leste Pensjonistens PDF-utgave på nett, mens løssalget var på det beste nær 400 solgte blader. Pensjonisten distribueres til aviser, bransjer, organisasjoner, enkeltpersoner, departement, samarbeidspartnere og politikerne på Stortinget.

Det er kontinuerlig søkelys på effektiv produksjon og tiltak som kan gi en god balanse mellom inntekter og utgifter for Pensjonisten. I rapportåret har Pensjonisten møtt utfordringer i form av valutasvingninger, problemer med leveranser av ønsket papirtype og betydelig økning i papirprisen i et marked som i økende grad nedskalere produksjonen av papir til aviser og magasiner. Streiker i papirindustrien bidro til å forverre situasjonen. Langsiktige avtaler bidrar i så måte til stabilitet, forutsigbarhet og trygghet for utgivelse av Pensjonisten.

I 2022 produserte Pensjonisten totalt 1028 sider, fordelt på fem utgaver med 124 sider, en utgave med 108 sider og tre utgaver med 100 sider.

Forsiden til Pensjonisten nr. 6 2022 – utgitt i august.

Nyeste utgave

Tema: BEDRE LYS FOR HELSA

Visste du at eldre flest har det for mørkt hjemme?
Se rådene som gir en lysere tilværelse!

PORTRETT: BENTE LUND JACOBSEN, NORGES
FØRSTE ELDRØMBUD

Reise: SKI, SYKKEL, SYDEN ELLER
LANDSBYIDYLL?

Matglede: TIPS TIL ALENEBOENDE

Guide: BRUK STRØM SMART

Kultur: BACK TO THE 60'!

Les siste utgave her →

Slik presenteres Pensjonisten på Pensjonistforbundets hjemmeside. Her kan medlemmer lese alle utgaver av medlemsmagasinet helt tilbake til 2016.

3

Pensjon

Forbundsleder Jan Davidsen møtte arbeids- og integreringsminister Marte Mjøs Persen under årets trygdeoppgjør. (Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

Trygdeoppgjøret 2022

Trygdeoppgjøret i 2022 ble en konfliktfylt affære. Metoden for oppregulering av pensjon ble endret i 2021 og 2022, og det oppstod uenighet mellom regjeringen og Pensjonistforbundet om hvordan man skulle behandle avviket mellom den anslåtte lønnsveksten fra 2021 og den faktiske lønnsveksten fra 2021.

Endret regulering

Fra 2011 til 2021 hadde pensjon blitt oppregulert i takt med lønnsveksten fratrukket 0,75 prosent. I 2021 ble pensjon oppregulert i takt med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten, men ikke høyere enn lønnsveksten. Og fra 2022 reguleres pensjon med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten. Det vil si uten noen begrensning om at pensjonsveksten ikke kunne overstige lønnsveksten.

I 2021 ble det lagt til grunn en forventet lønnsvekst på 2,4 prosent. Da året var over, viste det seg at lønnsveksten ble 3,5 prosent. Dermed hadde pensjonsreguleringen i 2021 lagt til grunn en lønnsvekst som var 1,1 prosentpoeng for lav.

Dette ønsket vi kompensert i trygdeoppgjøret i 2022.

Vi krevde at hele avviket på 1,1 prosentpoeng måtte tillegges pensjonsreguleringen i 2022. Regjeringen valgte å bruke en annen beregningsmetode, som halverte avviket. Differansen mellom vårt krav og regjeringens tilbud utgjorde 2 milliarder kroner totalt sett for pensjonistene. Til tross for at den sittende regjeringen hadde gitt oss støtte da de var i opposisjon og vi hadde en tilsvarende problemstilling i 2021, så ønsket de ikke å innfri Pensjonistforbundet krav om full kompensasjon for avviket i 2022.

Krav til trygdeoppgjøret 2022

Pensjonistforbundet og SAKO-samarbeidet leverte felles krav med Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO). Som følge av et vedtak om forhandlingsrett for pensjonistenes organisasjoner om andre forhold enn selve reguleringen av pensjon, leverte vi et todelt krav, hvor den ene delen var knyttet til regulering av pensjon og uføretrygd, mens øvrige krav gjaldt andre forhold.

Krav 1: Forhandlingsretten må gjeninnføres.

Organisasjonene er imot rigide reguleringsbestemmelser som fører til at pensjonister hvert år får dårligere oppgjør enn lønsmottakere, og bidrar til å opprettholde og forsterke sosiale forskjeller. Prosentvise reguleringer fører til at de med høyere pensjoner får mer i oppgjørene enn dem med lave pensjoner. Forhandlinger gir muligheten til omfordeling innenfor rammen, f.eks. gjennom generelle kronetillegg og lavlønnsstillegg.

Krav 2: Økt minstepensjon

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene krever at satsene for minste pensjonsnivå økes gjennom en opptrappingsplan hvor målet er å overstige fattigdomsgrensen etter EU-definisjonen (EU60).

Øvrige krav:

- Pensjonistforbundet må få dekket sine kostnader for å delta i samarbeidet om å utvikle og avholde eldreråds kurs.
- Paraplyorganisasjonene SAFO og FFO, får 5 millioner kroner til å utvikle og arrangere kurs over hele landet for råd for personer med funksjonsnedsettelse.
- Øremerking og doubling av midlene til Den kulturelle spaserstokken.
- 3 millioner kroner til Økonomitelefonen og Gjeldsassistanse.
- 20 millioner kroner til TryggEst og vern av

Forbundsleder Jan Davidsen blir intervjuet av TV2 i forbindelse med årets trygdeoppgjør. (Foto: Bjørg-Karin Buttedahl)

sårbare voksne.

Resultat av trygdeoppgjøret

Resultatet av trygdeoppgjøret ble en årsvekst i pensjon på 4,12 prosent. Pensjonistforbundets krav var 4,69 prosent. Differansen mellom regjeringens tilbud og Pensjonistforbundets krav skyldtes at det ble brukt en lønnsvekst som var 1,1 prosent lavere enn faktisk lønnsvekst i 2021. Det krevde vi full kompensasjon for, men regjeringen ville bare kompensere for halvparten av dette avviket. Differansen utgjorde om lag 2 milliarder kroner.

	Økning fra 1. mai		Nytt nivå fra 1. mai 2022	Årsvekst 2022
	Prosent	Kroner		
Grunnbeløp	4,77	5 078	111 477	4,84
Minstepensjon (enslig)	3,53	11 188	232 816	5,27
Alderspensjon	3,53			4,12
Uføretrygd	4,84			4,84

Pensjonistforbundet har som mål å ha kontakt og møter med alle politiske partier på Stortinget. Forbundsleder Jan Davidsen møtte Mimir Kristjánsson fra Rødt...

...og Kirsti Bergstø fra SV.

Vekst i pensjon – men enda høyere prisvekst

Pensjon fra folketrygden skal øke i takt med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten. Årsveksten i ordinær alderspensjon ble 4,12 prosent i 2022, den høyeste nominelle pensjonsveksten siden 2009. Minstepensjon for enslige økte med 5,27 prosent, som følge av ekstra løft av minstepensjon fra 1. juli 2021, som fikk helårseffekt i 2022. Prisene steg imidlertid mer enn veksten i pensjon. I trygdeoppgjøret i mai 2022 ble prisveksten anslått til 3,4 prosent. Gjennom året steg prisene på mat, strøm og drivstoff kraftig, og prisveksten endte til slutt på 5,8 prosent for 2022 samlet sett. Så høy prisvekst har vi ikke hatt siden 1980-tallet. Reelt sett ble dermed veksten i pensjon negativ. Kjøpekraften av ordinær alderspensjon ble redusert med 1,6 prosent, mens kjøpekraften av ensliges minstepensjon ble redusert med 0,5 prosent.

Avvik skal kompenseres

Pensjon under utbetaling skal øke i takt med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten. Når pensjonsøkningen bestemmes i mai hvert år,

braker man anslag på lønnsveksten og prisveksten for inneværende år for å beregne pensjonsøkningen. Dersom det i etterkant viser seg at lønnsveksten eller prisveksten ble høyere eller lavere enn disse anslagene, så skal man korrigere for disse avvikene når pensjonsveksten beregnes påfølgende år.

Det ble lagt til grunn en forventet prisvekst på 3,4 prosent i 2022, mens den faktiske prisveksten ble 5,8 prosent. Differansen på 2,4 prosentpoeng skal legges til den anslåtte prisveksten som skal benyttes i beregningen av pensjonsøkningen i 2023. Du vil dermed få delvis kompensert noe av den høye prisveksten fra 2022 i forbindelse med oppreguleringen av pensjon fra 1. mai 2023.

Fripoliser

Pensjonistforbundet har gjennom flere år arbeidet med forslag til endringer som kan gi en bedre utvikling for personer som har pensjon opptjent i fripoliser. Pensjonistforbundets konsulent og fripolise-ekspert Thorstein Øverland er sentral i arbeidet.

I 2022 utarbeidet vi rapporten «En pensjonists fripoliseregnskap», hvor vi dokumenterte

Steinar Evensen, Unni Bjelland og Svein Grindahl er tre av anslagsvis 20.000 – 25.000 personer som er rammet av samordningsfella. De stilte opp i en informasjonskampanje dette året.

kjøpekraftsutviklingen for fripolisene over perioden 2010 til 2020. I løpet av perioden økte pensjonsytelsene med 1 prosent, mens prisveksten var 21,8 prosent i samme periode.

Vi satte også søkelyset på ulike problematiske sider ved forvaltningen av fripolisene. Blant annet har en stadig lavere andel av overskuddet på fripolisene gått til økt pensjon til kundene, mens en større andel ender opp som tilleggsavsetninger, som er en form for bufferkapital. Disse pengene kommer ikke kunden til gode, og livselskapene tar 50 prosent av gjenværende tilleggsavsetninger når en kunde dør til egenkapital. Samtidig har blant annet Storebrand innført gebyr på forvaltning av tilleggsavsetningene på 1 prosent, noe vi mener er en ny kostnad som de ikke skal ha anledning til å innføre.

25. oktober 2022 ble det holdt et seminar om fripoliser på Stortinget, etter initiativ fra Pensjonistforbundet. Det var Lise Christoffersen fra Arbeiderpartiet og Kjerstin Wøyen Funderud fra Senterpartiet som var arrangører. De sitter i Finanskomiteen på Stortinget og har engasjert seg i fripolisesaken. Thorstein Øverland presenterte Pensjonistforbundets syn, og våre forslag til forbedringer. Fripolisene kjennetegnes dessverre ved at det oppnås lav avkastning på pengene,

noe som gjør at den årlige pensjonsutbetalingen til kundene ikke blir oppregulert. I tillegg er det en utfordring at den avkastningen som tross alt oppnås i liten grad ender opp som økt pensjon for kundene. Her har det vært en forverring over tid, og det er derfor avgjørende at regelverket sikrer at overskuddet på fripolisene faktisk brukes til å gi kundene økt pensjon.

2022 i tall

- Årsvekst pensjon fra folketrygden: 4,12 %
- Prisvekst (KPI): 5,8 %
- Realvekst: -1,6 %
- Antall alderspensjonister: 1 014 774 (per 08.2022)
- Hvorav antall minstepensjonister: 137 141 (per 08.2022)
- Antall uføretrygdmottakere: 362 525 (per 08.2022)
- Grunnbeløp per 1. mai 2022: 111 477 kr

Kilder: NAV og SSB

Pensjonistforbundet har etterlyst at det gjøres noe med regelverket for fripolisenes tilleggsavsetninger. Tilleggsavsetningene er fripolisekundene egne penger og opparbeides gjennom avkastningsoverskudd på. Med dagens regelverk får kundene i liten grad omgjort tilleggsavsetningene til pensjon, noe Pensjonistforbundet har protestert mot. Vi har krevd regler som sikrer at tilleggsavsetningene utbetales kundene i løpet av forventet levetid. Departementet varslet i desember 2021 at de vil komme tilbake til dette «så raskt som mulig», og vi forventet et forslag i løpet av 2022, men det kom ikke noe forslag i løpet av året.

Samordningsfellen

Offentlig ansatte som jobber lenger enn til 67 år får mindre og mindre tjenstepensjon desto lenger de jobber – noe vi kaller «samordningsfellen».

20. mai 2022 ble det arrangert et seminar om samordningsfellen på Stortinget, hvor Per Olaf Lundteigen fra Senterpartiet var offisiell arrangør. Jan Davidsen åpnet seminaret, og flere personer berørt av samordningsfellen holdt innlegg hvor de presenterte sine historier. I tillegg var det innlegg fra arbeidstakerorganisasjonene, LO, Unio, Akademikerne og YS, Alexandra Plathe, Bjarne Jensen, Viktor Norman og eldreombud Bente Lund Jacobsen.

30. november 2022 fremmet FrP representantforslag om å oppheve samordningsfellen. Vi har vært i møter med politikere fra ulike partier i anledning saken, samt levert skriftlig høringsinnspill. Saken skal behandles i Stortinget våren 2023.

Økt minstepensjon for enslige

Den høye prisveksten synliggjorde en økende fattigdom som fikk oppmerksomhet i den offentlige debatten høsten 2022. I budsjettforhandlingene mellom regjeringen (AP og SP) og SV ble det enighet om å øke minstepensjonen for enslige med 4 000 kroner med virkning fra 1. januar 2023. Det er bra at minstepensjonen øker, men i en tid med svært høy prisvekst var dette en skuffende lav økning, som dessverre raskt blir spist opp av prisveksten. Vi reagerte også på at NAV uttalte at pensjonsøkningen først kan gis i april/mai 2023. Pensjonistforbundet har et mål om å øke satsene for enslige minstepensjonister slik at de overstiger fattigdomsgrensen i Norge

(etter EU60-definisjonen), som i 2022 er anslått til 261 400 kroner i året for aleneboende personer. Ved utgangen av 2022 var minstepensjon for enslige på 232 816 kroner. Det vil si om lag 28 600 kroner under fattigdomsgrensen.

Evaluering av pensjonsreformen

Et regjeringsutnevnt utvalgt har evaluert pensjonsreformen. De leverte sin rapport i juni 2022, og rapporten ble sendt ut på høring. Utvalget foreslår å heve aldersgrensene i pensjonssystemet, 62 års-grensen, 67-årsgrensen og 75-årsgrensen, i takt med økt levealder, fra og med 1964-årskullet. De foreslår at minsteytelsene i pensjonssystemet, minste pensjonsnivå og garantipensjon, skal øke i takt med lønnsveksten før uttak, og deretter øke i takt med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten under utbetaling. Videre foreslo de å bedre alderspensjonsopptjeningen for uføre. I dag får uføre kun pensjonsopptjening frem til 62 år, mens flertallet i utvalget ønsker å utvide dette til 65 år, mens et mindretall ønsket opptjening frem til 67 år.

4

Demokrati, deltakelse og tilgjengelighet

Vi fortsetter arbeidet for et aldersvennlig samfunn

Pensjonistforbundet arbeider for et mer aldersvennlig samfunn. Vi vil at eldre skal kunne delta i samfunnet på lik linje med andre. Økt deltakelse forutsetter fravær av diskriminering, økt tilgjengelighet og eldre som selv ønsker å delta.

Rådet for et aldersvennlig Norge

Forbundsleder Jan Davidsen sitter i det regjeringsoppnevnte Rådet for et aldersvennlig Norge, med generalsekretær Arne Halaas som stedfortreder. Rådet ledes av Berit Brørby, og består ellers av representanter for KS, Oslo Met, NHO, Frivillighet Norge, IKT Norge og Husbanken. Utgangspunktet for rådets arbeid er at andelen og antallet eldre i Norge øker. Samtidig er eldre friskere og mer ressurssterke enn før. Eldre kan derfor bidra til en mer bærekraftig utvikling hvis forholdene legges bedre til rette. Rådet skal (bl.a.) bidra til gjennomføring av det nasjonale programmet for et aldersvennlig Norge og videreføre dette i regjeringens arbeid med Bo-trygt-hjemme-reformen.

Eldreråd

Eldre er underrepresentert i kommunestyre og fylkesting. Derfor er elderrådene viktige for at eldres stemmer skal bli hørt. Pensjonistforbundet har i en årrekke kjempet for bedre formelle rettigheter for å bedre opplæring av rådene. Det førte til at Stortinget i juni 2021 vedtok at: «Stortinget ber regjeringen legge til rette for en styrket opplæring av elderrådene gjennom at det søkes å få til et samarbeid mellom Pensjonistforbundet, KS og Rådet for et aldersvennlig Norge.».

Regjeringen fulgte opp dette vedtaket ved å gi Senteret for et aldersvennlig Norge («senteret») ansvaret for å utvikle kurs for elderrådene. Samtidig ble senteret pålagt å samarbeide med KS og Pensjonistforbundet om dette. I 2022 deltok derfor Pensjonistforbundet i en arbeidsgruppe ledet av senteret. Høsten 2022 ble det gjennomført to pilotkurs i Vestfold og Telemark, der kursopplegget ble testet ut på lokale elderrådsmedlemmer. Erfaringene fra pilotene vil legges til grunn når det høsten 2023 skal tilbys kurs over hele landet.

Eldreombud

Pensjonistforbundet vedtok på sitt landsmøte i 2018 at det burde opprettes et nasjonalt eldreombud. I 2020 vedtok Stortinget å opprette et slikt ombud, med oppstart i 2021. I revidert nasjonalbudsjett i mai 2022 reduserte regjeringen Eldreombudets bevilgning. Samtidig varslet den at den i statsbudsjettet 2023 ville foreslå å legge ned ombudet. Både Pensjonistforbundet og en samlet opposisjon gikk imot forslaget, men forslaget fikk likevel flertall i Stortinget i desember 2022. Eldreombudet legges derfor ned med virkning fra 1. juli 2023.

Samarbeidsutvalg

Et samarbeidsutvalg er et rådgivende utvalg sammensatt av to eller flere lokalforeninger. Det skal ta opp og diskutere eldrepolitiske saker og være lokalforeningenes og de eldres talerør inn mot kommunen. Flere foreninger erfarer at det er behov for et tettere og mer forpliktende samarbeid. Pensjonistforbundet utarbeidet derfor i 2021 et veiledningshefte om samarbeidsutvalg. I 2022 ble heftet distribuert til samtlige fylkes- og lokalforeninger og kollektivt tilsluttede foreninger, sammen med en oppfordring om å danne samarbeidsutvalg.

Frivillighet

Eldre som er engasjerte og aktive i frivillig arbeid får økt livskvalitet og kan holde seg mentalt og fysisk friske lenger. Samtidig har andre stor nytte av innsatsen eldre legger ned. Eldre bidrar mer i frivillig sektor enn andre aldersgrupper, både i den organiserte og den uorganiserte frivilligheten.

Hvert år utgjør pensjonistenes innsats om lag 52.000 årsverk. Verdien av innsatsen er beregnet til hele 29 milliarder kroner i året. Stadig flere eldre og bedre organisering av frivilligheten, kan likevel bidra til enda større innsats i årene

fremover. For å få flere eldre til å delta mer i frivillig arbeid, er det behov for å vite hva som motiverer dem og hvilke aktiviteter de ønsker å holde på med. Høsten 2022 søkte Pensjonistforbundet Gjensidigestiftelsen om midler til å lage en undersøkelse om dette. I desember fikk Pensjonistforbundet kr 150 000 til å gjennomføre en slik undersøkelse i 2023.

Trafikksikkerhet for eldre

Eldre er en risikoutsatt og sårbar gruppe i dagens trafikkbilde, og statistikken viser at eldre er mer utsatt for skader og dødsfall ved trafikkulykker enn mange andre grupper i trafikken. Mange eldre vegrer seg også for å gå ut som følge av at flere trafikanter har tatt i bruk fortau og gangveier, en utvikling som går i motsatt retning av det vi ønsker for et aldersvennlig samfunn.

Eldre gående

Pensjonistforbundet har gjennom året 2022 økt sin satsing på trafikksikkerhet, både gjennom å styrke samarbeidet med organisasjoner og aktører som har kompetanse og engasjement for eldres trafikksikkerhet. Pensjonistforbundet har gjennom Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei 2022-25 forpliktet oss til å bidra til at flere eldre får trafikksikkerhetskurs, og i 2022 ble kursene utviklet sammen med engasjerte frivillige med lang fartstid fra trafikksikkerhetsarbeid i Statens Vegvesen. Dette arbeidet er avhengig av drivkraften fra sterkt engasjerte frivillige fra Statens vegvesens pensjonistforbund (SPV), og ikke minst primus motor Kjell Solheim. Kursene skal rulles ut i organisasjonen i 2023.

Gangvennlige lokalsamfunn

For å styrke lokalsamfunnsarbeidet og å utbedre trafikkforholdene lokalt, har det blitt etablert et samarbeid mellom Politiets Pensjonistforbund, Statens vegvesens pensjonistforbund og Pensjonistforbundet. Sammen ønsker forbundene å etablere prosjektet «Gangvennlige lokalsamfunn – trygge eldre». Dette kan bli et kunnskaps- og tilgjengelighetsprosjekt, og samarbeidspartnerne i prosjektet vil utvikle en veileder for kartlegging av aldersvennlighet og gangvennlighet i lokalsamfunn. Målet er at kartleggingen skal utføres av våre lokalforeninger og frivillige, og at det gjennom medvirkningsarbeid fører til konkrete tiltak og utbedringer lokalt.

Mikromobilitet

Utbredelsen av el-sparkesykler i samfunnet har opptatt mange de siste årene, også Pensjonistforbundets medlemmer. Vi har arbeidet tett med Statens Vegvesen gjennom brukermedvirkningsprosesser, blant annet når de har laget sitt veikart for regulering av mikromobilitet i 2022.

Pensjonistforbundet og SAKO leverte i mars vår høringsuttalelse til de nye reglene for små elektriske kjøretøy, hvor vi tok til orde for at det å tillate el-sparkesykler på fortau er strukturell diskriminering av eldre gående.

I tillegg til høringsinnspillet, signerte vi et felles utspill sammen med Trygg Trafikk, Norges Blindforbund, FFO, Norges Handikapforbund og Personskadeforbundet, hvor vi sto samlet om forbud mot bruk på fortau, 16-års aldersgrense, hjelm-påbud for alle, og at kjøretøyene må omfattes av bilansvarsloven.

Vold mot eldre

Pensjonistforbundet setter vold mot eldre på agendaen, vi kan ikke akseptere at eldre blir utsatt for overgrep og vold verken i eget hjem eller institusjonsbasert omsorg. Pensjonistforbundet har jobbet aktivt for å verne om eldre, og blant annet etter påtrykk fra oss, vedtok et samlet Storting i 2021 at regjeringen skulle etablere nasjonale retningslinjer for utredning og håndtering av eldrevoldssaker. Stortinget ba også regjeringen om å etablere meldeplikt til tilsynsmyndighetene når det er grunn til å tro at eldre blir utsatt for vold og overgrep.

Oppfølgingsarbeidet ligger nå hos Helsedirektoratet som har fått oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet. I 2022 har Pensjonistforbundet fulgt vedtakene videre, og har ved vår helseutvalgsleder Wenche Malmedal faglig innsikt i prosessen, som vil fortsette utover neste år.

TryggEST

TryggEst har siden 2018 rukket å bli en godt etablert modell for vern av risikoutsatte voksne i norske kommuner. Pensjonistforbundet har i 2022 deltatt i referansegruppen til TryggEST-programmet i Bufdir, representert ved helseutvalgets leder Wenche Malmedal og Margrethe Gaassand fra administrasjonen. I 2022 var det en målsetting at 50 kommuner skulle ha tatt i bruk

TryggEst-modellen. Ved utgangen av året har 37 kommuner vedtatt om TryggEst, og TryggEst dekker nå 32 % av befolkningen.

Pensjonistforbundet har omfavnet modellen og har i drøftingene om statsbudsjettet løftet frem TryggEst som god bruk av offentlige midler. Pensjonistforbundet deltok i år også i programkomiteen i TryggEst på vegne av brukerorganisasjonene. Komiteens arbeid har vært å lage plan, innhold og ramme for den nasjonale TryggEst-konferansen, som ble avholdt 19. oktober med navnet «Sannheten om bestemor og ulven – vold, overgrep og forsømmelse mot sårbare voksne».

Bolig og tilgjengelighet

Bolig og tilgjengelighet har vokst seg frem som et viktig område for Pensjonistforbundet, men står ofte i klemme mellom de friske eldre som klarer seg selv, og de syke eldre i institusjonsomsorgen. Fra generasjon til generasjon har eldre klart seg selv, og selv om det nå er etablert en tverrpolitisk enighet om at eldre skal bo hjemme så lenge som mulig, så er dette noe eldre har holdt på med i all tid. Nå handler det om at omsorgssektoren merker presset fordi befolkningen øker, og fordi vi lever lenger.

I året som gikk leverte Pensjonistforbundet innspill til fem høringer relatert til bolig og tilgjengelighet. Vi har samarbeidet med en rekke ulike organisasjoner og aktører for å fremme god boligpolitikk for eldre, og har bidratt til å synliggjøre eldres behov og interesser i kampen for økt tilgjengelighet og et aldersvennlig samfunn.

Blant våre samarbeidspartnere i 2022 er Norske Boligbyggelags Landsforbund og Huseierne. Sammen med NBBL og en rekke andre organisasjoner har vi fremstilt krav om heistilskudd, etter at dette ble kuttet i statsbudsjettet for 2023. Sammen med Huseierne planlegger vi igjen en stor undersøkelse hvor vi skal se på hvordan eldre bor, og hvordan eldre ønsker å bo i fremtiden.

Husbanken er fortsatt en viktig kunnskapsleverandør og dialogpartner for Pensjonistforbundet, og vi har hatt et konstruktivt samarbeid både om tilgjengelighet og bostøtte i året som har gått. Bolig og tilgjengelighet har også i 2022 vært en del av opplæringstilbudet til teknologiambassadørene. Flere lokalforeninger har etterspurt

foredrag om bolig og tilgjengelighet, dette er et tema som engasjerer svært mange. En av årets vanskelige debatter som har berørt folks boligøkonomi, er strømstøtdebatten. Også her har Pensjonistforbundet engasjert seg. Pensjonistforbundet hatt en sentral rolle i å sikre at pensjonister har fått beholde bostøtten og strømstøtten ved reguleringen av minstepensjoner.

Bo trygt hjemme-reformen

I 2022 har regjeringen lansert et løfte om at det kommer en ny reform for eldre, som skal gå under navnet Bo trygt hjemme-reformen. Målet med reformen er at eldre skal kunne bo trygt i sin egen bolig dersom de kan og vil. Pensjonistforbundets leder, Jan Davidsen var til stede under lanseringen, og Pensjonistforbundet ble lovet en viktig stemme inn i reformarbeidet av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol.

Det er kjent at reformen skal legges frem i en stortingsmelding i 2023. Arbeidet koordineres av Helse- og omsorgsdepartementet, men er et tverrsektorielt samarbeid som også involverer Kommunal- og distriktsdepartementet, Kulturdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet.

I løpet av sommeren og høsten 2022 har Pensjonistforbundet deltatt på tematiske innspillmøter på Hamar, i Trondheim, Kristiansand og Tromsø med både fagrådgivere og tillitsvalgte, og har spilt inn våre bidrag på alle reformens satsingsområder. Det er sendt inn et faglig innspillsnotat som kan leses i sin helhet på Pensjonistforbundets nettsider. Pensjonistforbundet har også lagt vekt på at reformen må følges med finansielle midler i våre innspill til statsbudsjettet for 2024, og har særlig vektlagt virkemidler til tilpasning av bolig og boligbygging.

Pensjonistforbundet vil følge reformarbeidet tett, og har tatt initiativ til en intern arbeidsgruppe som skal arbeide med å skape bevissthet og spre kunnskap om den nye reformen – både i og utenfor organisasjonen. Arbeidsgruppen skal konkretisere og arbeide med trygghetsskapende tiltak som trengs for å kunne bo trygt hjemme, slik at organisasjonens politikk er rustet til å møte reformen med tiltak og forslag.

Pensjonistforbundet samarbeider med Huseierne om en undersøkelse for å se på hvordan eldre bor, og hvordan de ønsker å bo i fremtiden.

Pensjonistforbundets arbeidsgruppe til Bo trygt hjemme-reformen har følgende medlemmer:

- Jan Davidsen, leder av Pensjonistforbundet
- Per Hindenes, fylkesleder Finnmark
- Nils Erling Myhr, medlem av helseutvalget i Hedmark
- Kjell Steinholt, teknologiambassadør i Agder

Fra sekretariatet:

- Anne Hanshus, seniorrådgiver helse
- Anne-Kari Minsaas, prosjektleder velferdsteknologi
- Margrethe Gaassand, rådgiver bolig og tilgjengelighet

Pensjonistforbundet deltok også med innspill til dialogkonferansen «Hva skal til for at eldre kan bo hjemme lenger – boligløsninger og helse- og omsorgstjenester for eldre». Denne ble arrangert i februar av Agenda Kaupang, på oppdrag for Finansdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet. Vi ser dette i sammenheng med Bo trygt hjemme-reformen og et varslet eldreboligprogram. I våre innspill la vi særlig vekt på mangel på tilskudd for å tilpasse eldre boliger.

Bostøttealliansen

Pensjonistforbundet er medlem i Bostøttealliansen og har for tiden også talspersonfunksjon for alliansen. Dette året har vært et begivenhetsrikt år for bostøtteordningen, selv om det har skjedd lite strukturelt med selve ordningen.

Da året startet var bostøtteordningen under utredning på oppdrag fra Kommunal og distriktsdepartementet. Svært mange av alliansepartnerne i Bostøttealliansen deltok i referansegruppen til ekspertgruppen som utredet bostøtteordningen, og deltok i de to møtene som ble arrangert i Kommunal- og distriktsdepartementet.

Ekspertgruppen la frem sin utredning i mai, med tittelen «Bostøtten: opprydning og forankring». I forbindelse med fremleggelsen hadde Bostøttealliansen møter med Rødt og fellesmøte med SV og Rødt. Gjennom Rødt har Bostøttealliansen sendt inn ubesvarte spørsmål til Stortingets utredningsavdeling.

I september leverte Bostøttealliansen sitt høringsinnspill til utredningen, og har blant annet tatt til orde for at det må mer til enn å rydde i inntektsgrensene og utgiftstakene for å lage en god bostøtteordning.

Bostøttealliansen bidro også med innspill til Rambøll i 2022, for å bistå dem i deres forarbeider til en brukerundersøkelse om statlig bostøtte, på oppdrag fra Husbanken. I løpet av perioden Bostøttealliansen har eksistert har det blitt etablert en nær dialog både med Husbanken og en rekke aktører som arbeider med bostøtteordningen. Bostøttealliansen har etablert en posisjon som brukerorgan for saken.

Bostøttealliansen har også deltatt i statsbudsjett-høringer i kommunal- og forvaltningskomiteen, og har uttalt seg om betydningen av strømstøtten for bostøttmottakerne. Hevingen av inntekts-grensene har vært en spesielt viktig sak i 2022, med sterk prisvekst og høye strømgifter.

Pårørendealliansen

Pårørendealliansen (PA) er paraplyorganisasjon for pårørendefeltet og hadde ved utgangen av 2022 vokst til 37 medlemsorganisasjoner med rundt 800 000 personer tilknyttet. Nytt styre ble valgt i november 2022 og Arvid Libak fra Pensjonistforbundet er varamedlem. Organisasjonen har to ansatte. Pensjonistforbundet har et nært samarbeid med PA i det viktige arbeidet de gjøre for landets pårørende. De leier lokaler av Pensjonistforbundet, og slik sett har vi også nær kontakt.

PA får statsstøtte med oppdrag om å bidra med kunnskap om de ulike utfordringene som rundt 800 000 aktive pårørende har, og hva som trengs for å støtte barn og unge, voksne og eldre som pårørende. PA skal foreslå løsninger som trengs for å beholde den viktige innsatsen på 136 000 årsverk som pårørende gjør, men uten at de selv skal tape helse, økonomi og pensjon. PA følger opp viktige saker som pårørendes permisjonsordninger i arbeidslivet, et bedre samarbeid med helsetjenesten, bedre informasjon til pårørende og gjennomgang av stønader og økonomiske ordninger.

Høringer/skriftlige innspill – kronologisk oversikt

26.01.22 Høringsinnspill til Prop. 41 L (2021-2022) om endret regulering av pensjon under utbetaling.

Vi krever at det avsettes midler til reelle forhandlinger i trygdeoppgjøret om andre spørsmål med betydning for pensjonistene. Videre krevde vi full kompensasjon for avviket mellom anslått og faktisk lønnsvekst fra 2021 i trygdeoppgjøret 2022. Departementet foreslår å regulere satsene for minste pensjonsnivå og garantipensjon fra 2022 med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten, det vil si på samme måte som pensjon under utbetaling over minstenivået. En slik regulering vil på sikt svekke minstenivåene sammenlignet med gjennomsnittlig lønnsnivå, og er ikke sosialt bærekraftig. Forslaget er en innstramming sammenlignet med dagens regler hvor minstenivåene har en noe gunstigere regulering enn øvrig pensjon.

28.02.22 Innspill til arbeidet med en offentlig utredning om kvinnehelse og helse i et kjønnsperspektiv.

Levealderen øker og andelen eldre er i rask økning. Kvinneandelen blant de eldste er høyere enn for menn og veksten i andel kvinner er størst blant de eldste eldre. Derfor bør utvalget også se særskilt på eldre kvinners helse. Vi vil spesielt understreke viktigheten av at følgende områder blir diskutert i utvalget: Helse og omsorgstjenestene, økonomisk likestilling, voldsutsatte kvinner, legemiddelbruk og rusproblematikk, psykisk helse, fallforebyggende arbeid, ernæring, pårørende med store omsorgsoppgaver og seksuell helse hos eldre kvinner. Pensjonistforbundet anbefaler at mammografiscreening og livsmorhalsprogrammet må utvides til også å gjelde eldre kvinner over 69 år.

01.03.22 Forslag til endringer i husleieloven og rettshjelpsloven

Kommunal og forvaltningskomiteen foreslo en rekke lovendringer i husleieloven og rettshjelpsloven som Pensjonistforbundet mente ville bidra til innskrenkinger av rettsikkerheten for leietakere. Lovforslaget innebar å fjerne tilgangen til å kunne benytte fritt rettsråd i husleietvister, noe

Pensjonistforbundet gikk sterkt imot da ordningen er behovsprøvd og skal bidra til å sikre jevnbyrdighet mellom partene uavhengig av betalingsmulighet. Vi ba også om at Husleietvistutvalget burde ha nasjonal virketid i minimum 5 år før de nye endringene kunne tre i kraft.

15.03.22 Forslag til endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømgifter

Olje- og energidepartementet foreslo en midlertidig strømstøttelov med forslag om å redusere elavgiften i vinterhalvåret. Pensjonistforbundet mente at endringene ikke var virkningsfulle for forbrukerne, og ba regjeringen vurdere ytterligere senkninger i avgiftsnivå på strøm og se på muligheten for å fjerne eller redusere merverdiavgiften. Pensjonistforbundet ba også regjeringen om å vurdere muligheten for å innføre en makspris på strøm, og å se på tiltak som geografisk utjevning og sosial utjevning. Vi ba regjeringen om å skille mellom kritisk og livsnødvendig sosial infrastruktur og sosial beredskap i krisesituasjoner.

18.03.2022 Endringer i vergemålsloven

Justis- og beredskapsdepartementet foreslo å endre reglene om taushetsplikt på vergemålsområdet for å legge til rette for bruk av digitale vergefullmakter. Ved å kunne legitimere seg digitalt er det både enklere og tryggere for verger å representere personer overfor tjenester som krever sikker identifikasjon. Bruk av digitale løsninger gjør det mulig å dele opplysninger samtidig som taushetsplikten ivaretas på en god måte, fordi det kun er berørte parter som får tilgang til opplysningene. Pensjonistforbundet støttet derfor departementets forslag og mente at det på en god måte balanserte hensynene til personvern og effektivitet.

28.03.22 Forslag om nye regler for små elektriske kjøretøy

Statens Vegvesen foreslo nytt regelverk for bruk av små elektriske kjøretøy (el-sparkesykler m.fl.), og Pensjonistforbundet gikk inn for forbud mot å kjøre små elektriske motorvogner på fortau. I tillegg ba vi om en nedre aldersgrense på 16 år, om sanksjonering ved brudd på den alminnelige

promillegrensen, og vi gikk inn for å gjøre bil-ansvarsloven gjeldende og krevde forsikringsplikt for kjøretøyene. Utover dette oppfordret vi vegvesenet til å innføre god og hyppig skiltbruk og informasjon og vi argumenterte for et hjelm-påbud for alle.

07.04.2022 Forslag til endringer i arbeidsmiljøloven

Arbeids- og inkluderingsdepartementet foreslo å styrke deltidsansattes rett til heltidsstillinger. Forslaget omfattet å lovfeste en heltidsnorm og innføre dokumentasjons og drøftingsplikt, å styrke fortrinnsretten for deltidsansatte til ekstravakter o.l., samt å lovfeste at fortrinnsretten også skal gjelde fremfor innleie i virksomheten. Pensjonistforbundet støttet de foreslåtte endringene, men mente likevel at departementet kunne strukket seg litt lenger: «Vi er særlig begeistret for styrkingen av fortrinnsretten til utvidet stilling og ekstravakter. Samtidig mener vi departementet kunne ha gått enda lenger, ved å legge sterkere krav til arbeidsgivers dokumentasjonsplikt og Arbeidstilsynets rett til å føre tilsyn med denne.».

13.04.22 Innspill til ny folkehelsemelding

Pensjonistforbundets innspill inneholder både individuelle tiltak og samfunnsmessige tiltak og vi understreket at folkehelse ikke kan være et individuelt ansvar alene. Vi var skuffet over at Leve hele livet ikke var nevnt i invitasjonen til innspill til folkehelsemeldingen. Alle har ansvar for å ta vare på egen helse, men samfunnet har et ansvar for å legge forholdene til rette slik at folk blir i stand til å ta dette ansvaret, og slik at det blir enklere å ta gode valg gjennom hele livet.

Pensjonistforbundet har gitt innspill til følgende temaer:

- Sosial ulikhet i helse (Minstepensjon, forhandlingsrett og bostøtte)
- Livet etter pandemien (ensomhet, inaktivitet)
- Ikke-smittsomme sykdommer (mat, aktivitet, møteplasser og deltagelse)
- Kultur (Kulturelle spaserstokken)
- Gode boliger og nærmiljø (kommunalt planarbeid, boligplanlegging)
- Pårørendestøtte (avlastningstiltak, støtte).
- Psykisk helse og livskvalitet (psykisk helsevern for eldre, endrede alkoholvaner).

- Tilrettelagte arenaer for gode generasjonsmøter.
- Økt deltagelse fra eldre (eldreråd, partnerskap med frivillige organisasjoner).
- Mer forskning på Eldres helse (brukermedvirkning, og brukerinvolvering).
- Økt midler til grasrot-prosjekter (tilskudd fra Dam- stiftelsen).
- Kunnskapsspredningen (inkludere også de som har lav digital kompetanse).
- Strukturelle virkemidler (strømgifter, tannbehandling, egenandeler, skatter og avgifter)
- Tilsynsmyndighetenes mulighet til å vurdere folkehelsearbeidet som en del av sine tilsyn.

28.06.2022 NOU 2021:11 Selvstyrt er velstyrt

Utvalget hadde som del av sitt mandat (s. 29): «å utrede, vurdere og fremme forslag til hvordan brukerstyrt personlig assistanse (BPA) kan utføres slik at ordningen fungerer etter hensikten, herunder bidrar til å oppnå målet om likeverd, like muligheter uansett bosted, likestilling og samfunnsdeltakelse for personer med nedsatt funksjonsevne». Det foreslo derfor at under gitte betingelser burde den øvre aldersgrensen økes fra 67 til 72 år. Pensjonistforbundet var enig i at dette ville være en forbedring, men at forslaget likevel var diskriminerende for alle over 72 år. Vi skrev derfor at retten til BPA må være knyttet til brukernes behov, ikke til deres alder.

28.08.22 Høringsuttalelse til utkast til nasjonal førstehjelpsstrategi

Pensjonistforbundet støtter den nasjonale førstehjelpsdugnaden som Helsedirektoratet gjennomfører. Vi ber om at satsingen blir videreført etter 2022 fordi temaet «førstehjelp» ikke er tidsavgrenset, og kanskje enda mer aktuelt i de kommende år. Det er viktig at befolkningen skal bli bedre til å identifisere alvorlige tilstander som krever rask intervensjon og riktig prioritering. Opplæring av grupper i befolkningen generelt er viktig, med særlig vekt på den eldre befolkning. Det bør være høy prioritet å lære opp eldre til å identifisere tilstander hos andre eldre, samt å kunne identifisere og reagere ved egen alarmerende endring i helse. Eldre har erfaringsvis en tendens til «vente og se», vil ikke være til bry og håper at «det går nok over». Mange eldre er pårørende for til dels skrøpelige eldre og det

vil være viktig å gi alle en trygghet for at det er nødvendig og riktig å be om hjelp når det skjer endringer. Risikoen for at akutt sjukdom og skade skal ramme noen i «vår» gruppe er naturlig stor og med potensiale for fatale konsekvenser.

01.09.22 Rapporten «Bostøtten – opprydning og forankring»

En ekspertgruppe utredet bostøtteordningen og leverte i mai sin rapport til Kommunal- og distriktsdepartementet. Til høringen ga Pensjonistforbundet sin fulle tilslutning til Bostøttealliansens høringsinnspill, som blant annet mente at rapporten ga et svakt grunnlag for å diskutere bostøttens prinsipielle grunnlag. Innspillet la vekt på nødvendigheten av trygghet og forutsigbarhet for de gruppene i samfunnet som har sterkt behov for stabilitet og trygghet, og at bostøtten i dag bidrar til det motsatte ved sine innretninger. Pensjonistforbundet la i sitt utvidede høringssvar vekt på at bostøtten må justeres i takt med den generelle inntektsveksten og ikke prisveksten, og at regelverket må tilpasses endringene i pensjonsregelverket slik at ikke et løft i minsteveltelsene fører til en tilsvarende reduksjon eller bortfall av bostøtte. Pensjonistforbundet mener også at kravene til boligformue må nedjusteres, slik at flere kan få råd til å bli boende i den boligen de føler seg trygg i.

29.08.22 Høring – Nasjonale faglige råd for digital hjemmeoppfølging

Digital hjemmeoppfølging kan bidra til bedre oppfølging, større trygghet og økt egenmestring. Det er viktig at denne satsningen også følger opplæring, veiledning og motivasjon til å ta i bruk digitale verktøy.

Pensjonistforbundet mener at eldre bør få valg mellom digital eller fysisk oppmøte/oppfølging hos fastlegen og i spesialisthelsetjenesten. Men de bør motiveres til å prøve digital hjemmeoppfølging.

29.09.22 Fjerning av minstegrense for rett til medlemskap i Statens pensjonskasse og enkelte andre lover

For de fleste er det bra å bli medlem av pensjonsordningen, men ikke for alle. I høringssvaret satt vi søkelys på gruppen som ikke får en fordel av å

bli medlem av pensjonsordningen. Regelverket for offentlig tjenstepensjon er forskjellig for personer født før 1963 som omfattes av bruttoordningen, og personer født i 1963 eller senere, som er omfattet av påslagsordningen. En oppheving av minstegrensen kan slå uheldig ut for dem som er omfattet av bruttoordningen. Vi foreslår at minstegrensen på 20 prosent opprettholdes for personer født før 1963, og at den oppheves for dem født i 1963 eller senere.

12.10.22 Regelverksoppfølging av etterlattereformen i folketrygden

Pensjonistforbundet krever en tilpasning og videreføring av etterlatterteytelsene for alderspensjonister i den nye alderspensjonen fra folketrygden. Dette kravet er i tråd med hva det gjeldende stortingsflertallet tidligere har uttrykt. Vi forventer at politikerne holder det de lover, og ikke sier noe i opposisjon og gjør noe annet i posisjon. Vi ber også om at gjenlevendetillegget reguleres på samme måte som ordinær pensjon, slik at denne gruppen ikke får en svakere kjøpekraftsutvikling enn andre pensjonister.

21.10.22 Pensjonsutvalgets rapport – NOU 2022: 7 – Et forbedret pensjonssystem

Økte aldersgrenser: Pensjonistforbundet kan støtte en justering av 62-årsgrensen i takt med økt levealder, forutsatt at sliterne i arbeidslivet sikres en ordning som ivaretar muligheten for å gå av tidlig. Aldersgrensen for overgang fra uføretrygd til alderspensjon bør knyttes til alderen hvor årskullet har kompensert for levealdersjusteringen. Det vil sikre at uføre skjermes helt for levealdersjusteringen av alderspensjonen. Den øvre grensen for mottak av og pensjonsopp-tjening for arbeidsavklaringspenger kan knyttes til samme grense som for uføretrygd. Den øvre grensen for mottak av dagpenger og sykepenger etter ordinære regler bør ikke knyttes opp mot pensjonssystemets aldersgrenser, men mot aldersgrensene i arbeidsmiljøloven. Vi mener 67 års-grensen for ubetinget rett til alderspensjon må opprettholdes.

Minsteveltelsene i folketrygden: Minsteveltelsene for alderspensjon i folketrygden ligger i dag på et nivå som er betydelig under fattigdomsgrensen, EU60. Utvalget foreslår at minsteveltelsene ikke

skal øke utover dagens nivå, og det innebærer at minstestytelsene vil sementeres på et lavt nivå. I tillegg foreslås det at minstestytelsene underreguleres under utbetaling, noe som vil øke avstanden til fattigdomsgrensen betydelig over pensjonisttilværelsen.

Vi foreslår at minste pensjonsnivå videreføres også i ny alderspensjon fra folketrygden (alderspensjon etter folketrygdloven kapittel 20). I kombinasjon med lønnsregulering både av satsene og pensjon under utbetaling, vil vi sikre en videreføring av universelle minstestytelser, slik vi har i dagens pensjonssystem etter gammelt regelverk. Pensjonistforbundet krever at satsene for minste pensjonsnivå økes gjennom en opptrappingsplan hvor målet er å overstige fattigdomsgrensen etter EU-definisjonen (EU60).

Uføres alderspensjon: Pensjonistforbundet mener uføre bør skjermes helt for levealdersjusteringen. Vi foreslår derfor at både opptjening av alderspensjon og overgang til alderspensjon bør derfor skje fra den alderen hvor det er fullt ut kompensert for levealdersjusteringen.

Regulering av pensjon: Pensjonistforbundet er imot rigide reguleringsbestemmelser som fører til at pensjonister får dårligere oppgjør enn lønsmottakere, og som bidrar til å opprettholde og forsterke sosiale forskjeller. Lik prosentvis regulering fører til at de med høyere pensjoner får flere kroner i oppgjørene enn dem med lave pensjoner. Forhandlinger gir muligheten til omfordeling innenfor rammen, f.eks. gjennom generelle kronetillegg eller tillegg til dem med lavest pensjoner.

Etterlattepensjon for alderspensjonister over 67 år: Pensjonistforbundet er sterkt bekymret for konsekvensene av utfasingen, spesielt med tanke på hvordan dette kan påvirke kjønnsforskjellene på sikt. Om lag 120 000 alderspensjonister mottok gjenlevendetillegg i 2020, og nær 95 prosent av disse var kvinner. Vi ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til nødvendige lovendringer som sikrer at dagens rettigheter til etterlatte alderspensjonister videreføres i reglene om ny alderspensjon fra folketrygden.

22.10.2022 Endringer i kommuneloven
Kommunal- og distriksdepartement foreslo et

nytt femte ledd i kommuneloven § 5-12, der det åpnes for at kommunale medvirkningsråd – for eksempel eldreråd – kan opprette arbeidsutvalg. Pensjonistforbundet støttet forslaget. Vi mente dette var et godt tiltak for å forbedre eldrerådernes arbeidsvilkår, øke deres selvstendighet og innflytelse, fordi slike arbeidsutvalg både kan ha annen kompetanse og anledning til å dykke litt dypere enn rådene ellers ville kunne gjøre.

28.10.22 Innspill til Stortingsmelding om Bo trygt hjemme-reformen

Helse- og omsorgsdepartementet inviterte å sende åpne innspill til Stortingsmeldingen som skal ligge til grunn for Bo trygt hjemme-reformen. Her la Pensjonistforbundet til grunn at reformen bør bygge videre på elementene fra Leve hele livet-reformen som handler om å utvikle et aldersvennlig samfunn. Vi la hovedtyngden på at en aktiv boligpolitikk må øverst på agendaen og følges med tiltak og virkemidler gjennom en sterk Husbank for å motvirke utviklingen vi ser med eldre som bor i dårlig tilpassede boliger, dårlig tilgang til gode aldersvennlige boliger særlig i distriktene, og at dette må sees i sammenheng med levende lokalsamfunn. Pensjonistforbundet fremmer eldre som ressurs i reformarbeidet, og som driver av et aktivt og mangfoldig aktivitets- og kulturliv, men for å få til god inkludering og medvirkning må reformen bidra med tilrettelegging og tiltak i frivillig sektor. Like viktig som aktivitet, deltakelse og gode boliger, er kvalitative tjenester der vi bor, og god omsorg i kommunehelsetjenesten må berammes med god nok økonomi for å ivareta eldres behov og sikre de tjenestene de har krav på og behov for. Velferdsteknologi kan være en god løsning og må fremmes tidlig i omsorgsforløpet. Tjenester som fremmer egenmestring, må aktivt benyttes i større grad. Pårørende er en avgjørende ressurs for å avhjelpe helsetjenestene i dag, og må ivaretas med støtte, opplæring og omsorg.

5

Helse og omsorg

Det sentrale helse- og sosialutvalget

Helse- og sosialutvalget er sentralstyrets rådgivende utvalg i saker av helse- og sosialpolitisk karakter. Helse og sosialutvalget har fått forlenget sin periode fram til landsmøtet juni 2023.

Medlemmer i det sentrale helse- og sosialutvalget for perioden 2018 – 2023

Faste medlemmer:

- Wenche K. Malmedal – leder (Trondheim)
- Sven Anders Haugtomt – nestleder (Hamar)
- Liv Arum (Oslo)
- Sigurd Sparr (Tromsø)
- Ragnhild M. Hagen – sentralstyret (Oslo)
- Mary Sørensen – Fagforbundet (Mo i Rana) fram til 12.22.
- Kjell Engebretsen – Fagforbundet (Drøbak) fram til 12.22.
- Sekretær: Anne Hanshus (administrasjonen)

Varamedlemmer fram til 12.22:

- Gerd Eva Volden – Fagforbundet (Asker)
- Annie Irene Vika – Fagforbundet (Sundebru)

Helse- og sosialutvalget har etablert et arbeidsutvalg bestående av leder, nestleder og sekretær.

Møter i utvalget

Helse- og sosialutvalget har hatt fem møter i 2022. Møtene i utvalget har vært både fysiske og digitale på Teams. I tillegg har utvalget behandlet flere saker via e-postkorrespondanse. Det ble arrangert et fysisk to-dagers møte for utvalget i Trondheim og et fysisk møte i løpet av dialogkonferansen på Gardermoen i september. I tillegg har AU hatt utstrakt kontakt, både på e-post og digitale møter gjennom hele året.

Tema på møtet i Trondheim var:

- Skrøpelige eldre og Helseplattformen Midt-Norge v/ Anders Grimsmo, NTNU
- HUNT 70 +: Hvilke data kan en hente ut av HUNT og hvilke prosjekter er rettet mot eldre v/ Linda Ernstsen
- Seniorer og bolig v/ Karin Høyland, SINTEF

Saker i helse- og sosialutvalget

Utvalgets arbeid har i hovedsak tatt utgangspunkt i Aktivitetsplan for 2022, samt saker som har dukket opp underveis i året. Noen av hovedsakene har vært:

1. Kontakt med brukerrepresentanter i HF og RHF

Pensjonistforbundet (PF) har representanter i brukerutvalg for regionale helseforetak (RHF) og helseforetak (HF). Det er et gjensidig behov for bedre kontakt mellom dem og forbundet. Helse og sosialutvalget inviterte PFs brukerrepresentanter i de regionale brukerutvalg til dialogkonferansen på Gardermoen september 2022.

2. Kontaktlegeordningen

Kontaktlegeordningen innebærer at alle pasienter som har alvorlig sykdom, skade eller lidelse, og som har behov for behandling eller oppfølging av spesialisthelsetjenesten av en viss varighet har rett til å få oppnevnt kontaktlege jfr. Lov om spesialisthelsetjenesten m.m. §2-5c kontaktlege. Saken er tatt opp av PFs representant i Helsedirektoratets brukerråd og Helse- og sosialutvalget har laget et eget notat vedr. kontaktlegeordningen. Pensjonistforbundet og Kreftforeningen har sendt et felles brev til helse- og omsorgsdepartementet vedr. kontaktlegeordningen. Departementet har svart at ordningen skal ses på i forbindelse med ny helse- og samhandlingsplan.

3. Pasienter i spesialisthelsetjenesten med sammensatte behov

Helse- og sosialutvalget hadde et to-dagers møte i Trondheim der dette var et av temaene. Helse- og sosialutvalget har gitt innspill til høring om ny nasjonal helse- og samhandlingsplan hvor vi valgte å gi innspill knyttet til eldre med skrøpelig/økt sårbarhet.

4. Fastlegeordningen

Fastlegeordningen er i krise og har vært det en stund. Gjennomsnittlig listelengde blir stadig kortere. Det betyr at det er behov for tilsvarende flere fastleger. Flere fylkeshelseutvalg har tatt opp denne saken med forbundet.

Helse- og sosialutvalget har laget et eget notat til Sentralstyret vedr. fastlegeordningen.

Notatet om krisa i fastlegeordningen presenterer en del fakta og hva konsekvensene blir for de eldre.

Pensjonistforbundet bør ha følgende budskap:

- Vi støtter opp om fastlegeordningen
- Regjeringen må sørge for nok fastleger til innbyggerne våre. Det er viktig at innbyggerne får gode og trygge legetjenester

5. Kontakt med fylkeshelseutvalgene

Helse- og sosialutvalget ønsker gjensidig informasjons- og erfaringsutveksling med fylkenes helseutvalg. Utvalget har videreført dialogmøtene med flere av dem. Vi har knyttet tettere kontakt og blitt bedre kjent med hverandres arbeid innen helseområdet. I 2022 har vi hatt møter med Nordland, Akershus, Trøndelag, Sogn og Fjordane og Hedmark. Ett av temaene som gikk igjen i dialogmøtene, var blant annet fastlegeordningen.

6. Dialogkonferansen 2022

Dialogkonferansen ble arrangert høsten 2022 på Gardermoen med ledere av fylkenes helseutvalg og det sentrale helse- og sosialutvalget. Tema på årets dialogmøte den 5.-6. september 2022 var:

- Helsefelleskap og samhandling
- Pensjonistforbundet og folkehelse

7. Oppfølging av tidligere saker

Vold og overgrep mot eldre:

Helse- og sosialutvalget avventer videre arbeid på dette området til regjeringen kommer med forslag til nasjonale retningslinjer og meldepikt på området.

Leve hele livet:

Sentralstyremedlemmet i utvalget, Ragnhild M. Hagen er brukerrepresentant i den nasjonale referansegruppen for Leve hele livet og holdt et innlegg på Helsedirektoratets nasjonale konferanse om dette tema. Helse- og sosialutvalget har hatt reformen

som tema på våre digitale dialogmøter med fylkeshelseutvalgene også i 2022. Vi har oppfordret fylkenes helseutvalg til å aktivisere seg i reformarbeidet lokalt.

Høringer

Utvalget har levert innspill til høringer, enten med bidrag fra enkeltmedlemmer eller diskusjoner i hele utvalget. Eksempler på høringer som er behandlet:

- Innspill til Kvinnehelseutvalget
- Folkehelsemeldingen
- Ny Nasjonal helse- og samhandlingsplan

Leders vurdering av perioden

Etter en tid der pandemien i stor grad preget arbeidet i helse- og sosialutvalget, både med tanke på arbeidsform og innhold i sakene, har vi i 2022 vært mer tilbake til normalen. Vi har kunnet møtes fysisk, men vi har også brukt Teams for å spare kostnader. Denne kombinasjonen har fungert bra, og vi vil fortsette å ha noen digitale møter fremover, men siden de ikke fullt ut kan erstatte fysiske møter, vil vi også la noen av utvalgsmøtene være fysisk.

Pandemien gjorde at vi måtte tenke nytt med hensyn til kontakten med fylkeshelseutvalgene og vi startet opp med digitale dialogmøter i 2021/2022. Vi skal i det videre også avholde digitale dialogmøter med det enkelte helseutvalg, på den måten får vi også møtt hele utvalget, ikke bare leder som det stort sett er på helsekonferansene.

Både medlemmene og varamedlemmene i det sentrale helse- og sosialutvalget er særdeles dyktige og engasjerte og bidrar til høy aktivitet og god kvalitet på det arbeidet som utvalget gjør. Det er lett å be utvalgsmedlemmene om å ta på seg oppgaver knyttet til enkeltsaker og høringer, og det er god faglig kvalitet på det som utarbeides.

Gjennom pandemien opplevde vi å ha god og tett kontakt med ledelsen i PF og dette er noe vi ønsker å fortsette med. Vi ønsker fortsatt konkrete oppdrag fra ledelsen/Sentralstyret og en tett dialog i enkeltsaker hvor PF kan ha behov for råd fra sitt fagutvalg på helsesaker.

Wenche Malmedal

Leder for det sentrale helse- og sosialutvalg

En trygg alderdom

Munn- og tannhelse for eldre

Pensjonistforbundet har også i år jobbet med munn- og tannhelsen for eldre.

Tenner er en viktig del av kroppen! Munnhelsen har betydning for mer enn å kunne tygge og smile – den er viktig for menneskets generelle helse og livskvalitet. Derfor bør tannbehandling komme inn under egenandelsordningen, slik at alle får muligheten til å ta vare på sin egen munnhelse. Pensjonistforbundet har fremmet krav til offentlige myndigheter om at utgifter til tannbehandling skal inngå i egenandelstaket. Vi har deltatt i CORAL, møte med Tannlegeforeningen og gitt innspill til tannhelseutvalget.

Fylkenes helseutvalg

Fylkeshelseutvalget er et rådgivende utvalg for fylkesforeningene. Flertall av medlemmene har helsefaglig bakgrunn. Pensjonistforbundet har kontakt med fylkeshelseutvalgene om helse- og sosialpolitiske saker. Utvalgene i samarbeid med fylkesforeningene har gitt verdifulle innspill til Pensjonistforbundet i ulike høringer eller innspill vedr. helse og sosiale forhold for eldre.

I 2022 var det 17 fylkeshelseutvalg. Seniorrådgiver Anne Hanshus er kontaktperson mellom fylkenes helseutvalg og forbundet sentralt. Det ble arrangert en dialogkonferanse for lederne av fylkeshelseutvalgene høsten 2022.

Sterk og stødig

Sterk og stødig er et kunnskapsbasert trenings-tilbud som drives av frivillige instruktører som har fått opplæring av og får tett oppfølging av kommunens fysioterapeuter. Treningstilbudet har som mål å opprettholde funksjon og forebygge fall hos hjemmeboende eldre ved å skape møteplasser for aktivitet, deltakelse og sosialt samvær.

Pensjonistforbundet inngikk en samarbeidsavtale med NTNU om Sterk og stødig treningsgrupper i 2020 for perioden 2020-2021. På grunn av smittesituasjonen også i 2021, ble prosjektperioden forlenget ut 30.06.22.

Gjennom denne samarbeidsavtalen ønsket forbundet å bidra til at Sterk og stødig treningsgrupper blir iverksatt i forbundets

Deltagelse i råd og utvalg på helseområdet

- Kontaktforum for brukerne av helse- og omsorgstjenester (HOD): Ragnhild M. Hagen
- Helsedirektoratets brukerråd: Sven Anders Haugtomt, vara: Anne Hanshus
- Brukerutvalg i Helse Sør- Øst RHF: Dagfinn Haarr (Pf Agder)
- Brukerutvalg Helse Nord RHF: Arne Vassbotn (Pf Nordland)
- Brukerutvalg Helse Vest RHF: Sigrun Marit Hansen (Pf Hordaland)
- Brukerpanel Pasientreiser ANS/ HF: Svein Helgesen (Pf Oppland), Tahar Haddad (Pf Telemark) og Gunnvor Riim Opedal (Pf Hordaland).
- Leve hele livet; Nasjonal referansegruppe i Helsedirektoratet.: Ragnhild M. Hagen
- USOT: Solveig Rostøl Bakken

Pensjonistforbundet er i tillegg representert i brukerutvalg ved flere helseforetak (sykehus) rundt om i landet. Oppfølging av Pensjonistforbundets brukerrepresentanter innenfor helseområdet/RHF: seniorrådgiver Anne Hanshus.

pensjonistforeninger i tre pilotfylker; Agder, Møre og Romsdal og Østfold. Pensjonistforbundet har i samarbeid med Randi Granbo v/ NTNU, fylkessekretærer i prosjektfylkene og kommunens fysioterapeuter bidratt til å etablere og beholde Sterk og stødig treningsgrupper.

Prosjektet er avsluttet, men treningsgruppene fortsetter i de kommunene de har blitt etablert.

Pensjonistforbundet møtte ÆldreSagen i Danmark i mai måned, for å bli kjent og utveksle erfaringer.

6

Aktive eldre

Marthe Landsem (t.h.) er en av flere som driver med en til en-opplæring i data i regi av Pensjonistforbundet. (Foto: Johnny Syversen)

Digital opplæring av eldre

For 7. året på rad har Pensjonistforbundet drevet landsomfattende digital opplæring av eldre ved hjelp av frivillighet, egne ressurser og midler fra Helsedirektoratets tilskuddsordning «Utprøving av teknologiske verktøy og IKT-opplæring for å mobilisere mot ensomhet blant eldre».

Dette året mottok prosjektet 1,8 millioner kroner fra Helsedirektoratets totale pott på 6,1 millioner. Frivillige timer er anslått til å være 6 500. Prosjektmidlene var oppbrukt i oktober måned, men Pensjonistforbundet valgte å fortsette planlagt aktivitet helt frem til årets slutt, inkludert enda flere frivillige timer.

Midlene ble også dette året benyttet på en slik måte at de er til hjelp og glede for flest mulig eldre i hele landet. Ingen har fått avslag på bidrag og støtte fra prosjektet sentralt. Alt materiell som lages i regi av prosjektet deles, det samme er tilfellet med erfaring og pedagogisk metode. Midlene brukes til administrasjon av arrangementer, kursmateriell, annonsering og honorar. Og det går midler til drift av «Smarttelefonen» – 22 600 700 – Pensjonistforbundets hjelpetelefon for digitale spørsmål.

Gratis og åpen for alle

Opplæringen er gratis og åpen for alle, et viktig prinsipp når det offentlige tildeler Pensjonistforbundet prosjektmidler. Vi tilbyr opplæring til medlemmer og ikke-medlemmer, samt styrene i våre 750 lokalforeninger. Gjennom alle prosjektets år har det vært en utfordring å finne kursholdere med relevant bakgrunn lokalt. Fortsatt er det for mange steder som er avhengige av å få en tilreisende kursholder og det blir dermed vanskelig å bygge opp et permanent opplæringsmiljø.

Kompetente kursholdere

Vi ønsker et mangfold av kompetente kursholdere for å ivareta det forskningen viser; eldre lærer på ulikt vis. Men det er noen viktige elementer som går igjen og som det derfor alltid er nødvendig å ta hensyn til: Praktisk øvelse, noen å spørre underveis og oppfølging i etterkant, et sted å få

svar på sine spørsmål.

Prosjektet har en gjeng flotte og kompetente kursholdere, og det har kommet inn mange nye også dette året. Prosjektet har samarbeidet godt med tre fylker v/ fylkessekretærer og ledere og Postens Pensjonistforbund gjennom året.

Varierte kurs

Vi har hatt kurs med flere deltakere, en kursholder og i tillegg hjelpere til stede. Vi har hatt en-til-en-opplæring, datakafeer og «åpen dør – stikk innom». Vi har deltatt på seniorruker på fjellet og på seniorsenter hvor du kan booke time. Noen har åtte personer på opplæring i to dager og andre prøver å «erte opp» den digitale appetitten på tre timer. Kursholderne er både skoleelever, studenter og folk i alle aldre.

Hovedfokuset er fortsatt nybegynneropplæring på nettbrett og smarttelefon. Men mange eldre ønsker å snakke om informasjonssikkerhet. Tyverier og trusler på nett og telefon rammer alle aldre, og eldre er spesielt utsatt. Dette temaet har vi både hatt som eget foredrag og som del av den øvrige opplæringen.

Fruktbare samarbeid

Det har også dette året vært flere kommuner som ønsker å samarbeide med Pensjonistforbundet om digital opplæring. Når kommunene er interessert i å samarbeide med oss, har de som regel kursholder og den digitale opplæringen får en god forankring lokalt på servicetorget, frivilligsentralen og biblioteket. Vi deler metode, erfaringer og kursmateriell. Vi har også ved et par anledninger blitt oppsøkt av Senioruniversiteter, noe som har gitt oss et nytt sted hvor vi kan gå på jakt etter kursholdere og miljøer for digital opplæring. Studenter er en annen gruppe vi har god erfaring med, og som vi ønsker oss flere av. Dette året plukket en kommune ut tre studenter fra NTNU og «ga» dem videre til prosjektet.

Et godt eksempel

Aukra er et fantastisk eksempel til etterfølgelse når målet er en bærekraftig måte å skaffe levende lokalmiljøer for digital opplæring. Høsten 2022 samarbeidet lokalforeningen til Pensjonistforbundet og kommunen om to-timers datakafeer 10 tirsdagskvelder på rad. Kommunen deltok med 10-12 ansatte og pensjonistforeningen skaffet 35-40 deltakere på hvert

arrangement. Her ble den digitale kompetansen hevet parallelt med sosialt samvær.

Kursmateriell

Prosjektet deler fortsatt ut store mengder kursmateriell der det foregår digital opplæring. Dette omfatter opplæringshefter på bokmål og nynorsk og penner til bruk for å trykke på skjermer. Kursholdere får minnepenner som inneholder alt opplæringsmateriell, inkludert filmer som er laget. Prosjektets inspirasjonshefte for generasjonssamarbeid har vi i tillegg på nordsamisk. I forbindelse med nasjonal uke for samiske språk, ble det tatt kontakt med samtlige lokalforeninger i kommuner innunder forvaltningsområdet for nordsamisk språk og Samisk hus i Oslo. Samtlige var positive til å ta imot kursmateriell og til å prøve å sette i gang tospråklig generasjonssamarbeid. 300 nordsamiske og 300 bokmål inspirasjonshefter ble sendt ut.

«Smarttelefonen»

Pensjonistforbundet har en nasjonal og gratis telefon for digitale spørsmål – «Smarttelefonen» som betjenes av to kompetente personer tirsdag, onsdag og torsdag fra 09.00 til 12.00. Samtlige innringere får en løsning på sine spørsmål. De som benytter telefontjenesten, gir svært gode tilbakemeldinger og ringer gjerne flere ganger. Men hjelpetelefonen har periodevis ledig kapasitet og det brukes derfor fortsatt tid på å finne nye bruksområder. Slike områder kan for eksempel være å ringe «Smarttelefonen» på åpen telefon under en opplæringsaktivitet.

Vi har jevnlig informert om «Smarttelefonen» i Pensjonistforbundets egne kanaler samt gjennom annonser i «Pensjonisten», aviser og mot slutten av året på storskjermer ved 60 prosent av landets fastlegekontor. Vi har også deltatt og bidratt i samfunnsdebatten om digital opplæring av eldre og informasjonssikkerhet, i aviser, magasiner og på ulike konferanser og seminarer. At Pensjonistforbundet får slike henvendelser tar vi som et godt tegn på at opplæringstilbudet og prosjektet er synlig ute i samfunnet.

I august ble det arrangert et fysisk møte for 15 pensjonister fra pensjonistforeninger i Steinkjer. Alle fikk komme med ideer for hvilket innhold de digitale aktivitetssentrene kan ha.

Velferdsteknologi er for alle

Prosjektet Morgendagens aktivitetssenter, MAS, har et viktig samfunnsoppdrag. Hovedoppgaven er å spre informasjon og kunnskap om hva velferdsteknologi og digitale løsninger er, og ikke minst motivere eldre og pårørende til å ta teknologien i bruk på et tidlig stadium.

Velferdsteknologi er hjelpemidler som kan bidra til at vi blir tryggere, mer aktive og sosiale – og bo hjemme litt lenger. Eksempler er trykkningsalarm, GPS, pilledispensere, utstyr for å ta ulike målinger i hjemmet i stedet for på sykehus, gode løsninger på kjøkken og bad – med mer.

Bærekraft

Demografien er slik at vi blir stadig flere eldre mennesker i Norge i forhold til dem som skal utføre tjenestene. I tillegg lever vi lenger med kroniske sykdommer. Derfor er det helt nødvendig for kommunene å omorganisere sine

helsetjenester i tiden fremover. En del av løsningen omhandler også å ta i bruk velferdsteknologi.

FNs bærekraftsmål nummer 3 omhandler god helse og livskvalitet, og der understrekes det at arbeidet for å motvirke sosial ulikhet er en forutsetning for å nå bærekraftmålene. Pensjonistforbundet mener at alle eldre bør få tilgang til gode løsninger uavhengig av hvor i landet du bor. Prosjektet MAS er en del av dette arbeidet og et bidrag i det forebyggende helsearbeidet.

Brukermedvirkning

Å være selvhjulpel blir vurdert til å ha en stor egenverdi i samfunnet vårt, og manglende informasjon kan føre til stor forskjellsbehandling av eldre i Norge. Kunnskapsspredning om gode løsninger er derfor svært viktig. Av og til er det faktisk ikke mye som skal til for at du kan klare deg selv – på badet, om natten og i møte med andre.

Pensjonistforbundet mener at alle bør kunne få bestemme over eget liv, og prosjektet jobber derfor for å styrke brukermedvirkningen på feltet velferdsteknologi. Eldre må selv kunne få si noe om hvilke løsninger vi ønsker – som privatperson, eller gjennom eldreråd og brukerutvalg. Prosjektet er en stemme for pensjonisten, brukeren, pasienten og pårørende.

Resultater

Kunnskapsspredning og opplæring er mål nummer en. I 2022 hadde prosjektet over 600 innrapporterte oppdrag fordelt på over 8000 mennesker. I tillegg kommer deltakelse i prosjekter, brukerutvalg, samarbeidsutvalg, eldreråd og pensjonistlag – samt den uformelle informasjonsflyten.

Våre teknologiambassadører opplever at det er stort informasjonsbehov hos vår målgruppe. Svært mange er ukjente med de muligheter som finnes, både til privat bruk og i regi av kommunen. Ofte inviterer derfor teknologiambassadøren eller arrangøren en ansatt fra kommunen til møtet, slik publikum kan få svar på det de lurer på. Teknologiambassadørene rapporterer ofte om engasjement og spørsmål.

Samarbeidspartnere

Prosjektet opplever å være en interessant samarbeidspartner og sparringspartner for ulike aktører, som Helsedirektoratet, kommunen, utviklere, bedrifter og forskere. Mange teknologiambassadører er en ressurs i egen kommune, og der er det også fortsatt stort potensiale. Vi vil bidra til at det skapes gode lokale møteplasser.

Pensjonistforbundet er, med våre mange lokalforeninger, en effektiv kanal, både for å spre nyttig informasjon og hente inn brukerstemmen. Med engasjerte teknologiambassadører og en sterk organisasjon, vil prosjektet fortsette jobben med å informere målgruppen og påvirke utviklingen innen velferdsteknologi. Resultatene så langt viser tydelig hvilken slagkraft vi har når vi jobber godt sammen.

Teknologiambassadørordningen

Med bakgrunn i «Leve hele livet» og myndighetenes ønske om at hver og en av oss skal bo hjemme lengst mulig og bedre enn før, søkte Pensjonistforbundet midler til prosjektet

“Teknologiambassadørordningen - en katalysator for å nå frem til sårbare eldre” over statsbudsjettet i 2021.

Helsedirektoratet bevilget tre millioner kroner til prosjektet, og etter søknad om videreføring av arbeidet bevilget Helsedirektoratet ytterligere 2 600 000,- kroner for 2022.

Teknologiambassadørene arbeider opp mot eldreråd, kommune og lag/foreninger for å sikre at brukerstemmen kommer tydeligere frem og at de som skal benytte tjenesten/ produktet blir involvert tidlig i prosesser, f.eks ved innovasjon og implementering. Målet med prosjektet, om å rekruttere 400 frivillige over en to-års-periode, er opprettholdt og det er fremdeles ønskelig å få minst en teknologiambassadør i hver kommune. Disse skal skoles og ha en plattform å kommunisere på.

Hilde Ballière, Sigmund Nylund og Anne-Britt Wengen er driftige teknologiambassadører i Pensjonistforbundet. (Foto: Bente Hauge)

Teknologiambassadører samlet til opplæring på Lillestrøm.

Skolering og kommunikasjon

Nye teknologiambassadører gjennomfører et fire dagers kurs. Innholdet evalueres fortløpende og nødvendige justeringer gjøres umiddelbart. Som kommunikasjonsplattform er det valgt en lukket Facebook side; "Forum for teknologiambassadører". Her arkiveres presentasjoner og filmer fra skoleringen, nyttige lenker for webinarer og artikler deles, og ideer og erfaringer utveksles. Siden fungerer som ønsket.

I 2022 har vi i tillegg til annonsering og kampanjer på sosiale medier, økt innsatsen for rekruttering ved personlig kontakt, noe som er tidkrevende, men gir gode resultater.

Status

170 deltakere, fordelt på 7 kurs har dette året gjennomført skoleringen. Videre har ca. 20 personer meldt interesse for å delta på kurs våren 2023. Det er gjennomført evaluering av alle kursene med gode resultater. På bakgrunn av tilbakemeldingene er noen mindre justeringer gjort underveis.

Veien videre

Ved å skolere minst en teknologiambassadør i hver kommune, ønsker vi et tettere og mer utviklende samarbeid mellom bl. annet bibliotekene, frivilligsentralene, eldrerådene, nettverkskoordinatorene i kommunene og pensjonistforeningene/lagene. Det vil styrke arbeidet som pågår for å redusere digitalt utenforskap og bidra til økt sosial deltakelse, samt forståelse for og evne til å ta i bruk for eksempel trygghets- og mestringsteknologi, avstandsoppfølgingsutstyr og andre digitale helsetjenester. Dette vil gi økt digital kompetanse, og gjøre eldre i bedre stand til å nyttiggjøre seg av digitale flater og helsekompetanse.

Det arbeides med å planlegge kurs for nye ambassadører og å utvikle en ny, forenklet versjon rettet mot eldrerådene, samt skape mer oppmerksomhet hos - og rekruttere blant - flerkulturelle pensjonister. Markedsføring i ulike fora, f. eks innen forskningsmiljøer og læringsarenaer, vil også utgjøre en betydelig del av arbeidet. Rekrutteringsarbeidet vil ha høy prioritet også i det videre arbeidet.

Ivrige diskusjoner og erfaringsutveksling når teknologiambassadører møtes.

7

Tall

Pensjonistforbundet i tall

746 lokalforeninger

Pensjonistforbundet er bygget opp rundt lokale foreninger som er tilsluttet forbundet sentralt. De fleste lokalforeninger er geografiske foreninger. Det kan være flere lokallag innen en kommune. Noen lokalforeninger er dannet i bedrifter og på arbeidsplasser, og noen har sitt utspring fra fagforeninger. Alle foreninger er tilknyttet en fylkesforening. Medlemmer i en lokalforening får tilbud om diverse aktiviteter fra sin lokalforening, som for eksempel møter med faglig og sosialt innhold, reiser og utflukter o.l.

Kollektive medlemmer

Kollektive medlemmer har betalt den sentrale delen av kontingenten via sin kontingent til den kollektivt tilmeldte organisasjonen. Den kollektivt tilmeldte organisasjonen sørger for at den sentrale kontingenten til Pensjonistforbundet betales. Dersom et kollektivt tilmeldt medlem ønsker å melde seg inn i en lokalforening, skal vedkommende betale den lokale- og fylkesvise kontingenten.

Følgende ti forbund er kollektivt tilmeldt Pensjonistforbundet:

- Fagforbundet
- Industri Energi
- Postens Pensjonistforbund
- Yrkestrafikkforbundet (YTF)
- Seniorforum
- Norsk Fysioterapiforbund (NFF),
- Mesta Pensjonistforening,
- *Avdelingspensjonistenes forening av Norges Bank (APF),
- Statens vegvesens pensjonistforbund,
- Kystverkets Pensjonistforbund
- Store Norske pensjonistforening.

Medlemstall

Fagforbundet	133 083
Industri Energi	11 965
Postens Pensjonistforbund	1 548
Statens Vegvesen	2 133
Yrkestrafikkforbundet (YTF)	1 495
Mesta Pensjonistforening	166
Norsk Fysioterapiforbund	733
APF (Norges Bank)	122
Kystverkets Pensjonistforening	112
Store Norske pensjonistforening	54
Sum kollektive medlemmer	151 411
Sum enkeltmedlemmer	102 930
Totalt antall medlemmer	254 341

Direktemedlemmer

Enkeltpersoner kan melde seg direkte inn i Pensjonistforbundet sentralt. Pr. 31.12.22 hadde vi 9138 direktemedlemmer. Direktemedlemmene har ingen tilknytning til en lokalforening.

Nye lokalforeninger i 2022

- Vefsn Pensjonistforening
- Pensjonistforbundet Hamar
- Pensjonistforbundet Farmand Tønsberg
- Froland Pensjonistforening
- Bygland Pensjonistforening
- Søndre Land Pensjonistforening

Medlemsfordeler

Det jobbes aktivt med å utvikle Pensjonistforbundets medlemsfordeler, som alle medlemmer kan benytte seg av. Medlemsfordelene blir annonsert i medlemsbladet Pensjonisten og på våre nettsider. Året er brukt for å forsterke inngåtte avtaler samt etablere nye avtaler som skal være gjeldende for 2023.

- Toyota/ Lexusavtalen er reforhandlet med nye rabattordninger
- Ishavskraftavtalen er reforhandlet med en styrking av sortimentet

- Solgården-avtalen er videreført ut 2025
- Avtalen med advokatfelleskapet på Kolbotn er videreført ut 2023
- Apollo er reforhandlet både på gruppeavtaler og ordinære charteravtaler
- Forsterket samarbeid med Boreal om reiser med Hurtigruten og Havlia
- Nyetablert avtale med DFDS
- Nyetablert avtale med Thon Hotels
- Nyetablert avtale med Talkmore
- Nyetablert avtale med Flexistore minilager

Pensjonistforbundet har disse medlemsfordelene ved utgangen av 2022:

- Avtale med **Solgården i Spania**. Våre medlemmer får reiser til redusert pris og slipper å betale enkeltromstillegg.
- **Dag Aasbø Travel**, med cruise og reiser innenlands og utenlands.
- **Apollo**, 500 kr i rabatt per person ved bestilling av pakkereise med charterfly senest 30 dager før avreise. Rabatten gjelder samtlige personer på samme reisebestilling utført av det registrerte medlemmet.
- Avtale med **Boreal** om **reiser med Hurtigruten** til medlemspris.
- Avtale med **Toyota og Lexus** som gir 4-6 prosent ved kjøp av ny bil. Det ligger også en god finansieringsavtale på lån til bil.
- Fri service i fem år ved kjøp av **BMW** eller **Mini** hos **Bavaria**. (gjelder ikke BMWi3)
- **Advokatfelleskapet Kolbotn** gir rabatt på juridisk bistand og gratis 30 minutters samtale.
- Kjøp av hjertestarter hos **Trygg partner AS**.
- Avtale med **Sport 1 Risør** om rabatt på kjøp av el-sykkel.
- Avtale med **Fasadeprodukter**, 30% rabatt på hele produktspekteret av sol- og innsynskjerming og garasjeprodukter.
- Strømvatle med **Ishavskraft**, medlemmer får seniorstrømvatle.
- Avtale med **Hjelpemiddelpartner**. Medlemmer får 15 % rabatt når de handler i velferdsbutikken.no
- **Hadeland Glassverk**. 10% rabatt i nettbutikk, 20 % på utstillinger
- **Fonus Begravelsesbyrå**. Rabatt på gravstener, kister, kisteutstyr og urner.
- **Feelgood Treningssenter**, kr. 100,- i rabatt pr måned ved binding ut 2022. Avtalen er ikke forlenget.

I tillegg kommer samarbeidsavtaler som gjøres regionalt og lokalt, som gir medlemmene fordeler.

Pensjonistforbundet

Sentralstyret 31.12.2022

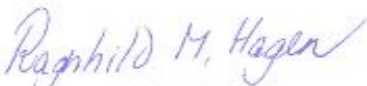
Lillestrøm 14.2.2023

Jan Davidsen

leder

Nils-Edvard Olsen

nestleder

Ragnhild M. Hagen

nestleder

Gerd Eva Volden

medlem

Inger Marie Stokker

medlem

Helga Hjetland

medlem

Kjell Engbretsen

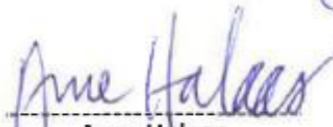
medlem

Else Ormaasen

medlem

Mellvin Steinsvoll

medlem

Arne Halaas

generalsekretær

Pensjonistforbundet

Torggata 15
0180 Oslo

Postadresse

Postboks 6714, St. Olavs plass
0130 Oslo

Tlf: 22 34 87 70

E-post: pf@pensjonistforbundet.no

www.pensjonistforbundet.no

www.facebook.com/pensjonistforbundet

